ئىسلامىي ئېلىپبە

(2ـ نەشرى)

ئىسلام ئاۋازى نەشرىياتى

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

2 ـ نەشرىگە كىرىش سۆز

شۈبھىسىزكى، بارلىق ھەمدۇ ـ سانالار ئاللاھقا خاستۇر! ئۇ زاتتىن ياردەم ۋە مەغپىرەت تىلەيمىز، نەپسىمىزنىڭ شەررىدىن ۋە ئەمەللىرىمىزنىڭ يامانلىقىدىن ئاللاھقا سىغىنىپ پاناھ تىلەيمىز. ئاللاھ ھىدايەت قىلغان كىشىنى ھېچكىم ئازدۇرالمايدۇ ۋە ئاللاھ ئازدۇرغان كىشىنى ھېچكىم ھىدايەت قىلالمايدۇ. گۇۋاھلىق بېرىمەنكى، بىر ئاللاھتىن باشقا ھېچبىر ھەق ئىلاھ يوقتۇر، ئۇ يەككە ـ يېگانىدۇر، ئۇنىڭ ھېچ شېرىكى يوقتۇر. يەنە گۇۋاھلىق بېرىمەنكى، مۇھەممەد سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئاللاھنىڭ بەندىسى ۋە ئەلچىسىدۇر.

بىزدىن كېيىن ئىسلام ئامانىتىگە ۋارىسلىق قىلغۇچى پەرزەنتلىرىمىزنىڭ ساغلام ئەقىدە، مەنپەئەتلىك ئىلىم ۋە گۈزەل ئەخلاق ئاساسىدا تەربىيىلىنىشى — ئاللاھ تائالا ھەربىر ئاتا ـ ئانا ۋە ئۇستازلارغا يۈكلىگەن مەسئۇلىيەتتۇر. پەرزەنتلىرىمىزگە ساغلام ئىلىم ـ مەرىپەتلەرنى ئۆگىتىشكە ياكى شارائىت يارىتىپ بېرىشكە سەل قارىغانلىقىمىز سەۋەبلىك ئۇلارنىڭ ئەخلاقىنىڭ بۇزۇلۇشى، مۇسۇلمانلارنىڭ كۆچلىنىشىگە ھەسسە قوشۇشتىن ئاجىز كېلىشى، ھەتتا باتىل يوللارغا كىرىپ قېلىپ دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە زىيان تارتىشىغا سەۋەب بولىدىغان بىر ھاياتقا مەھكۇم بولۇشى كۆز ئالدىمىزدا كۆرۈنۈپ تۇرۇۋاتقان بىر ھەقىقەتتۇر. ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: «ئى مۇئمىنلەر! ئۆزۈڭلارنى ۋە بالا ـ چاقاڭلارنى ئىنسان ۋە تاشلار يېقىلغۇ بولىدىغان، رەھىم قىلمايدىغان قاتتىق قول پەرىشتىلەر مۇئەككەل بولغان دوزاختىن ساقلاڭلار» (سۈرە تەھرىم 6 ـ ئايەت).

شۇنىڭ ئۈچۈن، كەلگۈسىدىكى دىنىنىڭ ھىمايىچىلىرى بولغان پەرزەنتلىرىمىزنىڭ ئېلىپبەنى ئۆگىنىشى بىلەن بىرگە، قەلبىنىڭمۇ ئىسلام بىلىملىرى بىلەن نۇرلىنىشىنى ئۈمىد قىلىپ «ئىسلامىي ئېلىپبە» كىتابىمىزنىڭ 1 ـ نەشرىنى تۈزۈپ تارقاتقان ئىدۇق. تەجرىبىمىزنىڭ يېتەرسىزلىكى تۈپەيلى، كىتابنى دەرسلىك قىلىش جەريانىدا ئېلىپبە كىتاب ئۆلچىمىگە چۈشمىگەن نۇرغۇن تەرەپلەرنى ھېس قىلدۇق ۋە كەڭ ئوقۇرمەن قېرىنداش ـ ئۇستازلىرىمىزنىڭ قىممەتلىك تەكلىپ ـ پىكىرلىرىگە ئېرىشتۇق. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئاللاھ رازىلىقى ئۈچۈن قىلغان بۇ ئەمىلىمىزنىڭ تۈركىستان پەرزەنتلىرى ئۈچۈن تېخىمۇ مەنپەئەتلىك بولۇپ قېلىشىنى ئۈمىد قىلىپ ئۈشبۇ 2 ـ نەشرىنى پەرزەنتلىرىمىزگە سۇندۇق.

1. ماس ياشتىكى ئوقۇغۇچىلارغا نىسبەتەن سالمىقى ئېغىر بولغان ياكى چۈشىنىش قىيىن بولغان سۆز ـ جۈملىلەر ۋە تېكىستلەر يەڭگىللەشتۈرۈلدى ياكى ئۆزگەرتىلدى.

2. سۆز ـ جۈملىلەردىكى بىز ھېس قىلالىغان خاتالىقلار تۈزىتىلدى.

3. ماس ياشتىكى ئوقۇغۇچىلارنىڭ چۈشىنىشىگە تەس كېلىدۇ دەپ قارىغان سۆزلەرگە ئىزاھات بېرىلدى.

ئاخىرىدا، كەڭ ئوقۇرمەن قېرىنداش ۋە ئۇستازلىرىمىزنىڭ داۋاملىق سەممىي تەكلىپ ـ پىكىرلەردە بولۇشىنى ھەمدە خىزمەتلىرىمىزنىڭ بەرىكەت ۋە ياخشىلىق ئۈستىدە داۋام قىلىشىغا سالىھ دۇئادا بولۇشىنى تۆۋەنچىلىك بىلەن سورايمىز.

ـــ تۈزگۈچىدىن

ئېلىپبە جەدۋىلى

ئا ئاللاھ ئا ا ـا ئـا	ئە ئەنجۈر ئە ە ـە ئـە	ب بايراق 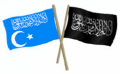 ب بـ ـبـ ـب	پ پىچاق پ پـ ـپـ ـپ
ت تانكا ت تـ ـتـ ـت	ج جايناماز ج جـ ـجـ ـج	چ چىلان چ چـ ـچـ ـچ	خ خورما خ خـ ـخـ ـخ
د دەرەخ د ـد	ر رەندە ر ـر	ز زەمبىرەك ز ـز	ژ ژورنال ژ ـژ
س سائەت س سـ ـسـ ـس	ش شام ش شـ ـشـ ـش	غ غازاڭ غ غـ ـغـ ـغ	ف فونتان ف فـ ـفـ ـف
ق قۇرئان ق قـ ـقـ ـق	ك كەئبە ك كـ ـكـ ـك	گ گۈل گ گـ ـگـ ـگ	ڭ ياڭاق ڭ ڭـ ـڭـ ـڭ
ل لۆڭگە ل لـ ـلـ ـل	م مىسۋاك م مـ ـمـ ـم	ن نان ن نـ ـنـ ـن	ھ ھاۋۇن ھ ـھ
ئو ئوق ئو و ـو ئـو	ئۇ ئۇستۇرا ئۇ ۇ ـۇ ئـۇ	ئۆ ئۆرۈك ئۆ ۆ ـۆ ئـۆ	ئۈ ئۈزۈم ئۈ ۈ ـۈ ئـۈ
ۋ ۋېلسىپت ۋ ـۋ	ئې ئېگەر ئې ې ئـې ـې ـې ئـې ې ـئې	ئى ئىشتان ئى ى ئـى ـى ـى ئـى ى ـئى	ي يوپۇرماق ي يـ ـيـ ـي

ئا ا ـا ـئا

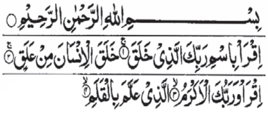

ئا ا ـا ـئا

كۆنۈكمە

1. تۆۋەندىكى سۆزلەردىن «ئا» ھەرپىنى تېپىپ بېقىڭلار.

ئانا	ئاخىرەت	قۇرئان	ئىمان
ناماز	بايراق	ئىنئام	ئاپئاق

2. «ئا» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ئا» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئە   ە   ـە   ـئە

50

ئە   ە   ـە   ـئە

كۆنۈكمە

1. تۆۋەندىكى سۆزلەردىن «ئە» ھەرپىنى تېپىپ بېقىڭلار.

ئەزان   ئەقىدە   رەسۇلۇللاھ

سۈننەت   تەۋھىد   شەرىئەت

2. «ئە» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ئە» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئې ې ئېـ ـېـ ـېـ ئېـ ې ئې

ئې ې ئېـ ـېـ ـېـ ئېـ ې ئې

كۆنۈكمە

1. تۆۋەندىكى سۆزلەردىن «ئې» ھەرپىنى تېپىپ بېقىڭلار.

ئېتىقاد	ئېھسان	زېمىن
ھېكمەت	مېۋە	قېرىنداش

2. «ئې» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ئې» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئى ى ئـ ـىـ ـىـ ئـ ى ئى

ئى ى ئـ ـىـ ـىـ ئـ ى ئى

كۆنۈكمە

1. تۆۋەندىكى سۆزلەردىن «ئى» ھەرپىنى تېپىپ بېقىڭلار.

ئىبادەت ئىخلاس بۇخارى رازى ھەدىس

جىھاد كىتاب شېئىر ئەلى شەيئى

2. «ئى» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ئى» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئو   و   و   ئو

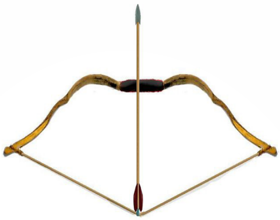

ئو   و   و   ئو

كۆنۈكمە

1. تۆۋەندىكى سۆزلەردىن «ئو» ھەرپىنى تېپىپ بېقىڭلار.

ئوسمان   ئوقۇش   دوزاخ   روزا

يول   قول   رادىئو

2. «ئو» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ئو» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئۇ ۇ ـۇ ـئۇ

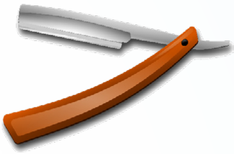

ئۇ ۇ ـۇ ـئۇ

كۆنۈكمە

1. تۆۋەندىكى سۆزلەردىن «ئۇ» ھەرپىنى تېپىپ بېقىڭلار.

ئۇلۇغ ئۇيغۇر ئۇزۇن دۇرۇس

مۇسۇلمان نۇر مەلئۇن مەسئۇد

2. «ئۇ» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ئۇ» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئۆ ۆ ۆ ئۆ

ئۆ ۆ ۆ ئۆ

كۆنۈكمە

1. تۆۋەندىكى سۆزلەردىن «ئۆ» ھەرپىنى تېپىپ بېقىڭلار.

ئۆلۈم	ئۆمەر	زۆرۈر	دۆلەت
گۆش	ھۆكۈم	قارىئۆرۈك	ئاقئۆي

2. «ئۆ» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ئۆ» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئۈ ۈ ـۈ ـئۈ

ئۈ ۈ ـۈ ـئۈ

كۆنۈكمە

1. تۆۋەندىكى سۆزلەردىن «ئۈ» ھەرپىنى تېپىپ بېقىڭلار.

ئۈممەت ئۈلگە دۈشمەن

كۆرۈش سۈرە كۈچ

2. «ئۈ» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ئۈ» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئۈزۈك تاۋۇش ھەرپلىرى

ن

نـ ـنـ ـن

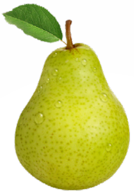

نـ + ە = نە نـ + ى = نى نـ + و = نو

ئۈ + ن = ئۈن ئا + نا = ئانا ئە + نە = ئەنە

ئۈن ئۈن ئانا، ئون نان ئەنە.

كۆنۈكمە

«ن» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ن» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى سۆزلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئانا ئون ئۈن

ئەنە نان نى

ت ﺗ ﺘ ﺖ

ﺗ + ا = تا　　　ﺗ + و = تو　　　ﺗ + ۆ = تۆ

ئا + ت = ئات　　　ئو + ت = ئوت　　　تو + ن = تون

ئە + تە = ئەتە　　　تا + نا = تانا　　　ئو + تۇن = ئوتۇن

ئاتا، تون ئەنە.　　　ئانا، ئوتۇن ئەنە.

كۆنۈكمە

«ت» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ت» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى سۆزلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئات　　　ئەتە　　　ئوت　　　ئاتا

تون　　　تانا　　　ئوتۇن

س ﺳ ﺴ ﺲ

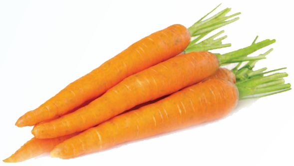

س + ا = سا　　　　س + ۇ = سۇ　　　　ئا + س = ئاس

ئى + س = ئىس　　　　سا + ن = سان　　　　سۈ + ت = سۈت

سا + ئەت = سائەت　　　　ئا + سان = ئاسان

ئەنەس سۈت ساتتى.

كۆنۈكمە

«س» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «س» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

سانائەت　　　　ئاستا ئات

سەن سائەتنى ئەتە ئاس.

ش شـ ـشـ ـش

ش + ۇ = شۇ　　ئا + ش = ئاش　　ئىـ + ش = ئىش

تە + ش = تەش　　شا + ن = شان　　ئاش + نى = ئاشنى

ئا + تۇش = ئاتۇش　　تو + سۇش = توسۇش

ئائىشە ئاش ئەتتى.

كۆنۈكمە

«ش» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ش» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئەنەس تاش تۇشۇسۇن.

ئاش ئېتىش ئاسان.

ئاساسىي مەشىق

1. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇپ بېقىڭلار.

ئاتا تاش ئاتتى.

يۈنۈس ئوتۇن توشۇسۇن.

ئائىشە ئاش ئەتسۇن.

2. تىرناقنىڭ ئىچىگە مۇۋاپىق ھەرپنى يېزىپ سۆز تۈزۈپ بېقىڭلار.

ت — (   ) (   ) (   )

ش — (   ) (   ) (   )

3. تۆۋەندىكى رەسىملەرنىڭ ئىسمىنى يېزىپ بېقىڭلار.

(   )

(   )

(   )

(   )

10

(   )

(   )

م

ـم ـمـ مـ

مـ + ە = مە　　　شا + م = شام　　　مە + ش = مەش

نە + م = نەم　　　ئـ + مام = ئـمام　　　ئۇمـ + مەت = ئۇممەت

ئاسـ + مان = ئاسمان　　　مۇئـ + مـن = مۇئمـن

مەن مۇئمىن.

كۆنۈكمە

«م» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «م» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئوسمان مېنى توستى.

مۇسا ئاتۇشتا ماشىنا ساتتى.

ل لـ ـلـ ـل

ل + ا = لا　　ل + ى = لى　　ئا + ل = ئال

تـ + ـل = تـل　　ئا + لـم = ئالـم　　ئە + مـەل = ئەمـەل

ئىسـ + لام = ئىسلام　　مۇ + سۇل + مان = مۇسۇلمان

سىلەر ئىسلام ئۈممىتى.

كۆنۈكمە

«ل» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ل» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

سالىم مۇسۇلمان، سەلىمە مۇسلىمە.

ئەلى، سەن مۇسۇلماننى تىللىما.

ب بـ ـبـ ـب

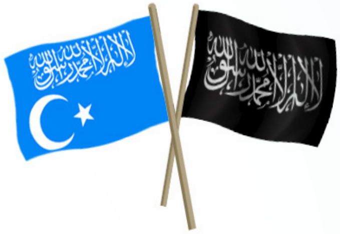

بـ + ۇ = بۇ   با + ش = باش   بە + ت = بەت

با + لا = بالا   بـ + لىم = بىلىم   بۇ + لۇت = بۇلۇت

ئاب + باس = ئابباس   بوس + تان = بوستان

ئىبلىس مەلئۇن.

كۆنۈكمە

«ب» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ب» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

سەن مۇسۇلمانلار بىلەن بىللە بول.

بەش بالا ئابباس بىلەن بىللە.

پ　پـ　ـپـ　ـپ

پـ + و = پو　　ئە + پ = ئەپ　　تە + پ = تەپ

پە + س = پەس　　پا + شا = پاشا　　پال + تا = پالتا

پې + شىن = پېشىن　　مۆ + نا + سىپ = مۆناسىپ

سەن پىتنە ـ پاسات تاپما.

كۆنۈكمە

«پ» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «پ» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئائىشە پولۇ بىلەن پىتىر مانتا ئەتتى.

ئاسىم پۇتبول تەپتى.

ئاساسىي مەشق

1. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇپ بېقىڭلار.

ئەلى، سەن ئىسلام بىلىمى ئال.

سەن بىلەن مەن مۆئمىن، ئىبلىس بولسا مەلئۇن.

ئابباس ئاپتومات ۋە بومبا ئاتتى.

2. تىرناقنىڭ ئىچىگە مۇۋاپىق ھەرپنى يېزىپ سۆز تۈزۈپ بېقىڭلار.

( ) ش   ( ) ل

( ) م   ( ) لىم

ئىس ( )   مۇسۇل ( )

3. تۆۋەندىكى رەسىملەرنىڭ ئىسمىنى يېزىپ بېقىڭلار.

( )

( )

( )

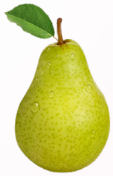
( )

( )

( )

ر ـر

ر + و = رو　　　ئۇ + ر = ئۇر　　　با + ر = بار

بـ + ـر = بـر　　　سۇ + رە = سۇرە　　　ئە + مـر = ئەمـر

رىـ + بات = رىبات　　　شە + رىـ + ئەت = شەرىئەت

مۇئمىنلەر بىر ئۇممەتتۇر.

كۆنۈكمە

«ر» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ر» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

مەن رىباتتا سابىت تۇرىمەن.

مۇسۇلمانلار شەرىئەتنى ئورناتتى.

ز ـز

ز+ ە = زە　　ئا + ز = ئاز　　سۆ + ز = سۆز

رو + زا = روزا　　نا + ماز = ناماز　　زەمـ + ـزەم = زەمزەم

ئـز + زەت = ئـززەت　　را + مـ + ـزان = رامـزان

بـز ئەزـز ئۇممەت.

كۆنۈكمە

«ز» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ز» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

شەرئەتنى لازىم تۇتۇش ئىززەتتۇر.

بىز نامازنى پەرز بىلىشىمىز لازىم.

د ـد

د + ە = دە　　دۇ + ئا = دۇئا　　دا + دا = دادا

ئۈ + مىد = ئۈمىد　　دۇ + رۇس = دۇرۇس　　دوپ + پا = دوپپا

بىد + ئەت = بىدئەت　　ئى + با + دەت = ئىبادەت

دۇئا ئىبادەتتۇر.

كۆنۈكمە

«د» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «د» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

دادام: «ئىسلام — ئىززەت دىنىدۇر» دېدى.

بىلال ئىمانىدا سابىت تۇردى.

ئاساسىي مەشىق

1. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇپ بېقىڭلار.

نىشانىمىز — زېمىندا شەرىئەت ئورنىتىشتۇر.

مۇسۇلمانلار ناماز ئۆتىشى لازىمدۇر.

ئىسلام دۈشمەنلىرى بىلەن ئۇرۇش قىلىش پەرزدۇر.

2. تۆۋەندىكى ھەرپلەرنى توغرا بىرلەشتۈرۈپ، بېرىلگەن سۆزلەر بىلەن تۇتاشتۇرۇڭلار.

ناماز

ئىززەت

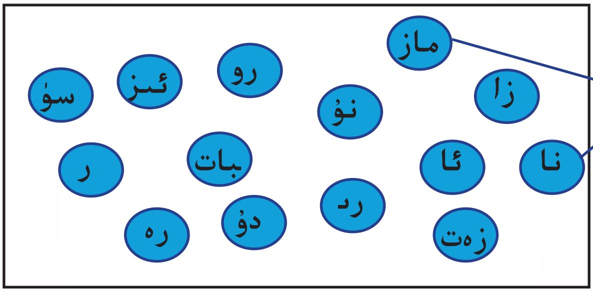

سۈرە

نۇر

روزا دۇئا رىبات

3. بېرىلگەن رەسىمنىڭ ئىسمىنى توغرا تېپىپ تۇتاشتۇرۇڭلار.

ئۆزۈم ئانار دوپپا

ي ﻳ ﻴ ﻲ

يـ + ە = يە　　　ئا + ي = ئاي　　　يو + ل = يول

يە + نە = يەنە　　　دۇن + يا = دۇنيا　　　شەيـ + تان = شەيتان

ئـ + ما + نـي = ئـمانـي　　　ئـسـ + لا + مـي = ئـسلامـي

رەببىمىز بىزنى لايدىن ياراتتى.

كۆنۈكمە

«ي» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ي» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

بىز ئىسلامىي شەرىئەت ئاستىدا ياشايمىز.

يۇسۇپ نەيزە ئاتتى.

ف   فـ   ـفـ   ـف

ف + و = فو   ئۇ + ف = ئۇف   فـ + ـلـم = فـلـم

ئە + فـ + ـفە = ئەففە   فـ + ـدد + ـيە = فـدديە

مۇسلىمەلەر ئەففەدۇر.

ئەسكەرتىش: «ف» ھەرپى ئاساسەن تەقلىد سۆزلەر ۋە چەتئەل تىلىدىن قوبۇل قىلىنغان سۆز - ئاتالغۇلارنى ۋە ئىسىملارنى يېزىشتا قوللىنىلىدۇ.

تاپشۇرۇق: «ف» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئۆمەر ئىسلامىي فىلىم ئىشلىدى.

مەن ئەنفال سۈرىسىنى يادلاپ بولدۇم.

ق قـ ـقـ ـق

ق + ا = قا   قو + ل = قول   يا + ق = ياق

قا + رى = قارى   قۇر + ئان = قۇرئان

ئە + قىدە = ئەقىدە   ئو + رۇن + دۇق = ئورۇندۇق

مۇئمىنلەر ئۆزئارا قېرىنداشتۇر.

كۆنۈكمە

«ق» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ق» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

مەن قۇرئان ئوقۇشقا ئامراق.

بىز قۇربانلىق قىلدۇق.

ئاساسىي مەشىق

1. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇپ بېقىڭلار.

ئىسلام ئۈممىتىنىڭ قانۇنى قۇرئاندۇر.

قۇرئاندا بىر يۈز ئون تۆت سۈرە بار.

مەن فەلەق سۈرىسىنى دۇدۇقلىماي ئوقۇيالايمەن.

2. مۇۋاپىق سۆزلەرنى سىزىق بىلەن تۇتاشتۇرۇڭلار.

نەيزە بەيىينە

قانۇن

مۇئمىن ئېتىش

سۈرىسى

ئىسلامىي سادىق

3. بېرىلگەن بوش ئورۇننى تولدۇرۇڭلار.

مەن (   ) ئوقۇشقا ئامراق.

مەن بەيىينە سۈرىسىنى (   ) بولدۇم.

ئۇ (   ) ياسىدى.

ك كـ ـكـ ـك

ك + ە = كە　　　بە + ك = بەك　　　كۆ + پ = كۆپ

رۇ + كۇ = رۇكۇ　　　كەئ + بە = كەئبە　　　زا + كات = زاكات

مۇش + رىك = مۇشرىك　　　مۇ + كەم + مەل = مۇكەممەل

قۇرئان كەرىم بۈيۈكتۇر.

كۆنۈكمە

«ك» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ك» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

مۇئمىنلەر ئەزىزدۇر، پاكتۇر.

مۇسۇلمانلار بىرلىكتە كاپىرلار بىلەن كۈرەش قىلدى.

گ گـ ـگـ ـگ

گ + ۈ = گۈ　　　ئە + گ = ئەگ　　　گە + پ = گەپ

ئە + گەر = ئەگەر　　　بۈ + گۈن = بۈگۈن　　　ئە + تى + گەن = ئەتىگەن

ئە + گى + شىش = ئەگىشىش　　　ئۆ + گى + نىش = ئۆگىنىش

بۈگۈن قۇرئان ئۆگەندىم.

كۆنۈكمە

«گ» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «گ» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

سۈننەتكە ئەگىشىش رەببىمىزنى رازى قىلىدۇ.

بۈگۈن سىلەرگە قۇرئان ئوقۇشنى ئۆگىتىپ قوياي.

ڭ ڭـ ـڭـ ـڭ

ئو + ڭ = ئوڭ　　كە + ڭ = كەڭ　　مى + ڭ = مىڭ

شۇ + ڭا = شۇڭا　　يې + ڭى = يېڭى　　ساڭ + زا = ساڭزا

كۆ + ڭۈل = كۆڭۈل　　ئىس + لام + نىڭ = ئىسلامنىڭ

قېرىنداشلىرىڭلارغا ياردەم قىلىڭلار.

كۆنۈكمە

«ڭ» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ڭ» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئاتا ـ ئانىڭلارغا كۆڭۈل بۆلۈڭلار.

بىر ـ بىرىڭلار بىلەن ئىناق ئۆتۈڭلار.

ئاساسىي مەشىق

1. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇپ بېقىڭلار.

بۈيۈك قۇرئان كەرىم رەببىمىزنىڭ كاتتا ئىنئامى.

بىر ـ بىرىڭلار بىلەن ئىسلامىي قېرىنداش بولۇڭلار.

سۈننەتكە ئەگىشىشنى لازىم تۇتۇڭلار.

2. تۆۋەندىكى ھەرپلەرنى توغرا بىرلەشتۈرۈپ، بېرىلگەن سۆزلەر بىلەن تۇتاشتۇرۇڭلار.

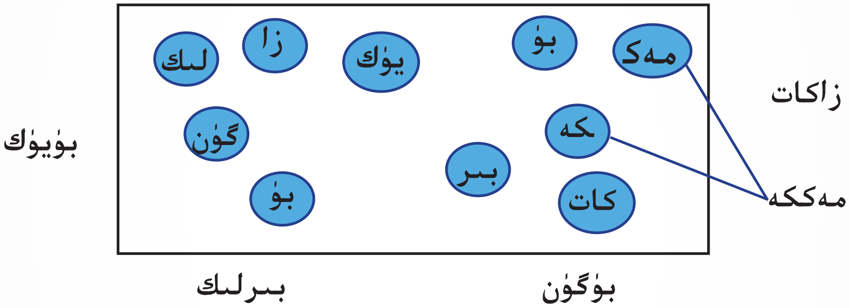

3. تۆۋەندىكى سوئاللارنى ئوقۇپ جاۋاب بېرىڭلار.

① دىنىڭىز نېمە؟ ______________.

② سىز مۇسۇلمانمۇ؟ ______________.

③ ئەڭ بۈيۈك كىتاب قايسى؟______________.

غ

غ ـغ ـغـ غـ

غ + ا = غا　　　با + غ = باغ　　　غا + ر = غار

غا + يه = غايه　　　غۇ + سۇل = غۇسۇل　　　قوغ + ـداش = قوغداش

غه + لـ + به = غهلبه　　　پهيـ + غهمـ + بهر = پهيغهمبهر

پهيغهمبىرىمىز يالغان سۆزلىمەيتتى.

كۆنۈكمە

«غ» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «غ» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

بىز پەيغەمبىرىمىزنىڭ يولىغا ئەگىشىشكە بۇيرۇلغان.
پەيغەمبىرىمىز يالغان سۆزلىمەسلىككە بۇيرۇغان.

ھ

ھ + ە = ھە　　　پا + ھ = پاھ　　　ھە + ق = ھەق

ئال + لاھ = ئاللاھ　　　گۇ + ناھ = گۇناھ　　　ھە + دىس = ھەدىس

ھى + دا + يەت = ھىدايەت　　　رە + سۇ + لۇل + لاھ = رەسۇلۇللاھ

ئاللاھقا ھەمدە ئېيتىمەن.

كۆنۈكمە

«ھ» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ھ» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئاللاھتىن باشقا ئىلاھ يوقتۇر.

مۇھەممەد — ئاللاھنىڭ ھەق پەيغەمبىرى.

ئاساسي مەشىق

1. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇپ بېقىڭلار.

ئاللاھ مېنى ھەققە ھىدايەت قىلدى.

ئاللاھنىڭ ھەربىر سۆزىدە ھېكمەت بار.

پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ھەرگىز يالغان سۆزلىمەيتتى.

2. بېرىلگەن بوش ئورۇننى تولدۇرۇڭ.

① رەببىم ( )قا ( ) سانا ئېيتىمەن.

② ئاللاھ تائالا ( )دۇر.

③ ئىسلام ( ) دىن، مۇھەممەد ( ) پەيغەمبەر.

3. تۆۋەندىكى سوئاللارنى ئوقۇپ جاۋاب بېرىڭلار.

① رەببىڭىز كىم؟ ________________.

② پەيغەمبىرىڭىز كىم؟ ________________.

③ سىز قايسى سۈرىنى يادقا بىلىسىز؟________________.

ج

ـج ـجـ جـ

جـ + ۇ = جۇ   ھە + ج = ھەج   جى + ق = جىق

ئا + جىز = ئاجىز   جى + ھاد = جىھاد   جەن + نەت = جەننەت

جا + ما + ئەت = جامائەت   جە + ھەن + نەم = جەھەننەم

بىز مۇجاھىد ئۇممەت.

كۆنۈكمە

«ج» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ج» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۇملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

مۇئمىنلەر جەننەتتە، كاپىرلار جەھەننەمدە.

كاپىرلارغا قارشى جانلىرىڭلار، ماللىرىڭلار ۋە تىللىرىڭلار بىلەن جىھاد قىلىڭلار.

چ چـ ـچـ ـچ

چ + ى = چى   ئا + چ = ئاچ   چا + ي = چاي

ئو + چۇق = ئوچۇق   نەچ + چە = نەچچە   كۈچ + لۈك = كۈچلۈك

بى + رىن + چى = بىرىنچى   چا + قى + رىش = چاقىرىش

ئاللاھنىڭ كۈچ ـ قۇدرىتى چەكسىزدۇر.

كۆنۈكمە

«چ» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «چ» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

ئاللاھتىن باشقا ھېچ ھىدايەت قىلغۇچى يوقتۇر.

ئاللاھ بارچە ئىشلارنى چوقۇم بىلىپ تۇرغۇچىدۇر.

خ خـ ـخـ ـخ

خـ + ا = خا　　　بـ + خ = بخ　　　خە + ت = خەت

خا + تا = خاتا　　　ئـخ + لاس = ئـخلاس　　　دو + زاخ = دوزاخ

ئا + خـ + رەت = ئاخرەت　　　خـ + يا + نەت = خيانەت

مۇئمىنلەر بەختكە ئېرىشتى.

كۆنۈكمە

«خ» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «خ» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

مۇئمىنلەر ئاخىرەتتە بەختلىك ھاياتتا بولىدۇ.
كاپىرلار ئاخىرەتتە دوزاخقا كىرىدۇ.

ژ ژ

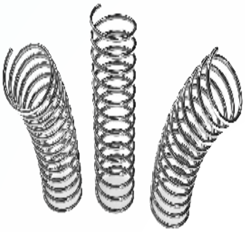

ژ + و = ژو　　　　پا + ژ = پاژ　　　　غاژ + غۇژ = غاژ ـ غۇژ

گىژ + گىژ = گىژ ـ گىژ　　　　ژۇر + نال = ژۇرنال

بۇژ + غۇن = بۇژغۇن　　　　پۇر + ژد + نا = پۇرژنا

قولۇم پاژژىدە قىلىپ كۆيۈپ قالدى.

ئەسكەرتىش: «ژ» ھەرپى ئاساسەن تەقلىد سۆزلەر ۋە چەتئەل تىلىدىن قوبۇل قىلىنغان سۆز ـ ئاتالغۇلارنى ۋە ئىسىملارنى يېزىشتا قوللىنىلىدۇ.

تاپشۇرۇق: «ژ» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

مەن ئىسلامىي ژۇرنال ئوقۇشقا ئامراق.

ئەھمەدنىڭ غۇژژىدە ئاچچىقى كەلدى.

ۋ

ۋ

ۋ + ە = ۋە　　　يا + ۋ = ياۋ　　　ۋە + ز = ۋەز

ۋە + دە = ۋەدە　　　تەۋ + بە = تەۋبە　　　تەق + ۋا = تەقۋا

تا + جا + ۋۇز = تاجاۋۇز　　　ئا + قـ + ۋەت = ئاقۋەت

ياخشى ئاقۋەت تەقۋادارلارغا مەنسۇپ.

كۆنۈكمە

«ۋ» ھەرپى بار سۆزلەرنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق: «ۋ» ھەرپىنىڭ ھەرخىل شەكىللىرىنى ۋە تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇشنى ۋە چىرايلىق يېزىشنى مەشىق قىلىڭلار.

قۇرئان تەقۋادالار ئۈچۈن ۋەز ـ نەسىھەتتۇر.

ئاللاھ سەۋر قىلغۇچىلار بىلەن بىللىدۇر.

ئاساسىي مەشىق

1. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇپ بېقىڭلار.

تەقۋادارلار ئاخىرەتتە گۈزەل جەننەتلەردە بولىدۇ.
بىز تەۋھىدنى ئالىي قىلىش ئۈچۈن جىھاد قىلىمىز.
ناماز دىنىنىڭ تۈۋرۈكى، جىھاد دىنىنىڭ چوققىسىدۇر.

2. بېرىلگەن بوش ئورۇننى تولدۇرۇڭلار.

① مۆئمىنلەر (　　　　　　)كە كىرىدۇ، كاپىرلار (　　　　　)گە/قا كىرىدۇ.

② (　　　) بىزگە پەرزدۇر.

③ مەن (　　　)نى ياخشى كۆرىمەن.

3. «ج، چ، خ، ۋ» ھەرپلىرى بولغان سۆزلەردىن ئۈچنى يېزىپ بېقىڭلار.

ج:

چ:

خ:

ۋ:

ئۇيغۇر تىلى ئاساسىي بىلىملىرى

1. تىل تاۋۇشلىرى ۋە ھەرپ

سۆزلەرنى تەشكىل قىلىدىغان تاۋۇشلار تىل تاۋۇشلىرى دەپ ئاتىلىدۇ.

تىل تاۋۇشلىرىنىڭ يېزىقتا ئىپادىلىنىشى ھەرپ دەپ ئاتىلىدۇ.

ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىدا 32 ھەرپ بولۇپ، ئۇنىڭ سەككىزى سوزۇق تاۋۇش ھەرپى، 24 ى ئۈزۈك تاۋۇش ھەرپى.

سوزۇق تاۋۇش ھەرپلىرى: ئا، ئە، ئې، ئى، ئو، ئۇ، ئۆ، ئۈ.

ئۈزۈك تاۋۇش ھەرپلىرى: ن، ت، س، ش، م، ل، ب، پ، ر، ز، د، ي، ف، ق، ك، گ، ڭ، غ، ھ، ج، چ، خ، ژ، ۋ.

2. بوغۇم

تىلىمىزدىكى سۆزلەر تەلەپپۇز قىلىنغاندا بۆلۈنۈپ ـ بۆلۈنۈپ ئېيتىلغان قىسمى بوغۇم دەپ ئاتىلىدۇ. ئۇيغۇر تىلىدىكى سۆزلەرنىڭ بىر بوغۇمىدا بىرلا سوزۇق تاۋۇش بولىدۇ. مەسىلەن:

بۇ، ۋە، مەن، ھەق، ئات.	بىر بوغۇم
قە + لەم = قەلەم	ئىككى بوغۇم
دەپ + تەر = دەپتەر	ئىككى بوغۇم
شە + رى + ئەت = شەرىئەت	ئۈچ بوغۇم

بوغۇم بىر سوزۇق تاۋۇشتىن ياكى بىر سوزۇق تاۋۇشقا بىر ياكى بىرنەچچە ئۈزۈك تاۋۇشنىڭ قوشۇلۇشىدىن تۈزۈلىدۇ.

مەسىلەن:

ئۇ، ئات، مەن، دەرس، شەرت... ۋە باشقىلار.

قۇر ئاخىرىغا كېلىپ قالغان كۆپ بوغۇملۇق سۆزلەرنىڭ شۇ قۇرغا پاتمىغان قىسمى كېيىنكى قۇرغا بوغۇم بويىچە كۆچۈرۈپ يېزىلىدۇ. بۆلۈنگەن ئالدىنقى بوغۇمنىڭ كەينىگە سىزىقچە (ـ) قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

قۇر ـ	ئىس ـ	شەرد ـ
ئان	لام	ئەت

3. سۆز

مەلۇم بىر مەنىنى بىلدۈرىدىغان ھەرپلەر يىغىندىسى سۆز دېيىلىدۇ. مەسىلەن:

ئاللاھ، قۇرئان، رەسۇلۇللاھ، تەۋھىد... ۋە باشقىلار.

سۆزلەر بىر بوغۇملۇق ۋە كۆپ بوغۇملۇق بولىدۇ. مەسىلەن:

ئال + لاھ = ئاللاھ	ئىككى بوغۇم
قۇر + ئان = قۇرئان	ئىككى بوغۇم
رە + سۇ + لۇل + لاھ = رەسۇلۇللاھ	تۆت بوغۇم

4. جۈملە

سۆز ياكى سۆز بىرىكمىلىرىدىن تۈزۈلۈپ، تولۇق ئاياغلاشقان ئوي ـ پىكىرنى ئىپادىلەيدىغان ئالاقە بىرلىكى جۈملە دەپ ئاتىلىدۇ. مەسىلەن:

ئاللاھنىڭ كۈچ ـ قۇدرىتى چەكسىزدۇر.

مۇئمىنلەر ئۆزئارا قېرىنداشتۇر.

تەقۋادارلار غەيبكە ئىشىنىدۇ، نامازنى ئادا قىلىدۇ ۋە ئاللاھ بەرگەن مال ـ مۈلۈكلەرنى ئاللاھ يولىغا سەرپ قىلىدۇ.

ئومۇمىي مەشىق

1. تۆۋەندىكى ھەرپلەر ئارىسىدىن سوزۇق تاۋۇش بىلەن ئۈزۈك تاۋۇش ھەرپلىرىنى ئايرىپ يېزىپ بېقىڭلار.

ب ئو چ ق د ڭ ئە ش ل خ
ر ن ي س ئۇ ت ئۈ ئي ئۆ
غ ك ژ ئا گ ئې ۋ ھ
م ف ز پ ج

سوزۇق تاۋۇش ھەرپلىرى: ____________________

ئۈزۈك تاۋۇش ھەرپلىرى: ____________________

____

2. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇپ قانچە ھەرپ ۋە قانچە بوغۇمدىن تۈزۈلگەنلىكىنى يېزىپ بېقىڭلار.

مەن ئىسلامغا خىيانەت قىلمايمەن. ______ ھەرپ، ______ بوغۇم.

مەن رەسۇلۇللاھنى ياخشى كۆرىمەن. ______ ھەرپ، ______ بوغۇم.

مۇجاھىدلارئۇممەتنىڭ ئەڭ ئەۋزىلى. ______ ھەرپ، ______بوغۇم.

3.تۆۋەندىكى سۆزلەرگە جۈملە تۈزۈپ بېقىڭلار.

ئىسلام: ______________________________.

قۇرئان: ________________________________.

سۈننەت: ________________________________.

4. تۆۋەندىكى جۈملىلەردىكى خاتالىقنى تېپىپ توغرىلاڭلار.

مەن ھەربىر ئىشىمدا رەسۇلۇللاھقا **ئەگىشىدۇ**.

____.

يۇنۇس **نامازگە** ۋاقتىدا ئوقۇيدۇ.

____.

دادام ئاللاھ يولىدا شەھىد **بولدۇم**.

____.

5. بېرىلگەن بوش ئورۇنغا مۇۋاپىق سۆزنى تاللاپ تولدۇرۇڭلار.

(ئازغانلارنىڭ، ياردەم، شەپقەتلىك، ئاللاھ، فاتىھە، ئىسمى، ئالەملەرنىڭ، قىلغانلارنىڭ، ئىبادەت، قىيامەت، توغرا).

1. ناھايىتى (   ) ۋە مېھرىبان ئاللاھنىڭ (   ) بىلەن باشلايمەن. جىمى ھەمدۇ ـ سانا (   ) پەرۋەردىگارى (   ) قا خاستۇر. ئاللاھ ناھايىتى شەپقەتلىك ۋە مېھرىباندۇر. (   ) كۈنىنىڭ ئىگىسىدۇر. (رەببىمىز) ساڭىلا (   ) قىلىمىز ۋە سەندىنلا (   ) تىلەيمىز. بىزنى (   ) يولغا باشلىغىن. غەزىپىڭگە يولۇققانلارنىڭ ۋە (   ) يولىغا ئەمەس، سەن ئىنئام (   ) يولىغا (باشلىغىن).
— سۈرە (   )

ئاللاھ ئەڭ بۈيۈكتۇر

ئى مۇسۇلمان دوستلار! بىلىڭلاركى، ئاللاھ ھەممىمىزنىڭ رەببىمىزدۇر. ئاللاھتىن باشقا ھېچ ئىلاھ يوقتۇر، ئۇ ئاسمان ۋە زېمىندىكى بارچە ئىشلارنى بىلىپ تۇرغۇچىدۇر. ئۇ ناھايىتى شەپقەتلىك ۋە مېھرىباندۇر. ئۇ پۈتۈن مەخلۇقاتنىڭ پادىشاھىدۇر ۋە بارچە ئەيىب-نۇقساندىن پاكتۇر، ھەممىنى كۆزىتىپ تۇرغۇچىدۇر ۋە ھەممە ئىشتا غالىبتۇر. رەببىمىز ئاللاھ ھەممىنى ياراتقۇچىدۇر ۋە يوقلۇقتىن پەيدا قىلغۇچىدۇر.

ئى ئەزىز قېرىنداشلار! بۈيۈك رەببىمىزنىڭ بىزلەرگە ئاتا قىلغان چەكسىز نېئمەتلىرىگە شۈكۈر قىلىشنى، ئۇ زاتنى مەدھىيىلەشنى ۋە خالىس ئىبادەت قىلىشنى ھەر ۋاقىت ئېسىڭلاردىن چىقارماڭلار. رەببىمىزنى نارازى ۋە خاپا قىلىدىغان ئىشلاردىن ساقلىنىڭلار. شۇندىلا رەببىمىز ئاللاھمۇ ھەم سىلەرنى ياخشى كۆرىدۇ ۋە بارچە ياخشى ئىشلىرىڭلارغا ئۆزى ياردەم قىلىدۇ.

كۆنۈكمە

سىز رەببىمىز ئاللاھ تائالانىڭ قايسى سۈپەتلىرىنى بىلىۋالدىڭىز؟

تاپشۇرۇق

بۇ تېكىستنى توغرا ۋە راۋان ئوقۇشنى مەشىق قىلىڭلار ۋە يادلىۋېلىڭلار.

قىسقىچە ئىزاھاتلار

رەب — ① پەرۋەردىگار (پەرۋىش قىلغۇچى)، تەربىيىلىگۈچى؛ ② ھالىمىزدىن خەۋەر ئالغۇچى؛ ③ بىز مۇتلەق ئىتائەت قىلىدىغان زات؛ ④ ئىگە ۋە خوجايىن.

نېئمەت — ياخشىلىق، شەپقەت، ئىلتىپات.

شۈكۈر — قىلىنغان ياخشىلىققا رازى ۋە خۇش بولغانلىقىنى ئىپادىلىگەنلىك بولۇپ «رەھمەت» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

خالىس ئىبادەت — پەقەت ئاللاھ رازىلىقىنىلا كۆزلىگەن ھالدا قىلىنغان ئىبادەت.

پەيغەمبىرىم مېنىڭ ئەڭ ياخشى ئۈلگەمدۇر

مەن ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان كىشى — پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمدۇر. مەن ھەربىر ئىشىمدا پەيغەمبىرىمىزنىڭ سۈننىتىگە ئەگىشىمەن ۋە ئۇ كىشىنى ئۆزۈمگە ئۈلگە قىلىمەن، چۈنكى ئاللاھ تائالا قۇرئان كەرىمدە پەيغەمبىرىمىزنىڭ ئەخلاقىنىڭ تولىمۇ گۈزەل ئىكەنلىكىنى ماختاپ: «(ئى مۇھەممەد!) سەن ھەقىقەتەن بۈيۈك ئەخلاقتا ئىگىسەن» دېگەن.

پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم تەقۋادار، راستچىل، ئامانەتدار، باتۇر، شىجائەتلىك، سېخىي، مۇلايىم، ۋاپادار، خۇشخۇي، جاپاغا چىداملىق، ئادىل، كەمتەر، ئەدەپلىك، مۆئمىنلەرگە كۆيۈمچان ۋە كاپىرلارغا شىددەتلىك كىشى ئىدى. ھەر ۋاقىت ئاللاھ تائالانى رازى قىلىشقا ئالدىرايتتى، ئىبادەتكە سۇس قارىمايتتى. ئاللاھ تائالانى نارازى قىلىدىغان ئىشلارنى قەتئىي قىلمايتتى ۋە باشقىلارغىمۇ ئاللاھ تائالانى نارازى قىلىدىغان ئىشلاردىن يىراق تۇرۇشقا نەسىھەت قىلاتتى. كىشىلەرگە قوپاللىق قىلمايتتى، ئەدەپسىزلىك قىلمايتتى ۋە ناچار گەپ - سۆزلەرنى قىلمايتتى. كىشىلەرنى ياخشىلىققا بۇيرۇپ، يامانلىقتىن توساتتى. مۇسۇلمانلارنى ئىتتىپاقلىشىشقا بۇيرۇيتتى ھەمدە بىر - بىرىنىڭ غەيۋىتىنى قىلىش، كۆڭلىگە ئازار بېرىش، ئۆزئارا ئۆچمەنلىشىش ۋە كەمسىتىشتىن توساتتى.

كۆنۈكمە

پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم قانداق كىشى ئىدى؟

تاپشۇرۇق

1. بۇ تېكىستنى توغرا ۋە راۋان ئوقۇشنى مەشىق قىلىڭلار ۋە يادلىۋېلىڭلار.
2. بۇ تېكىستنى دەپتىرىڭلارغا چىرايلىق قىلىپ كۆچۈرۈپ يېزىڭلار.

قىسقىچە ئىزاھاتلار

سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ــــ ئاللاھ ئۇنىڭغا بەخت ۋە خاتىرجەملىك ئاتا قىلسۇن.

ئۈلگە قىلىش ــــ ئۈگىنىشكە ۋە نەمۇنە قىلىشقا ئەرزىيدىغان كىشىلەرگە ئەگىشىش ياكى ئۇلارنى دوراش.

سېخىي ــــ ئۆز نەرسىلىرىنى باشقىلاردىن ئايىمايدىغان، مەرد.

سۆز قارىماسلىق ــــ ئېتىبار بېرىش، ئەھمىيەت بېرىش.

كەمسىتىش ــــ ① تۆۋەن كۆرۈش، ئېتىبارغا ئالماسلىق. ② زاڭلىق قىلىش.

ئەڭ بۈيۈك كىتابىمىز ــ قۇرئان

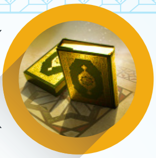

قۇرئان كەرىم ـــ ئاللاھ تائالا بىز ئىنسانلار ئۈچۈن نازىل قىلغان كىتاب بولۇپ، ئۇ بارلىق كىتابلارنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ بۈيۈك كىتابتۇر. قۇرئانغا ئىمان كەلتۈرگەن ۋە ئوقۇپ ئەمەل قىلغان ئادەم ئاللاھنىڭ ياخشى كۆرۈشىگە ئېرىشىدۇ-دە، دۇنيادا بەختلىك ياشايدۇ، ئاخىرەتتە جەننەتكە كىرىدۇ. قۇرئانغا ئىمان كەلتۈرمىگەن ۋە ئەمەل قىلمىغان ئادەم دۇنيادا خار بولىدۇ، ئاخىرەتتە ئاللاھنىڭ ئازابىغا دۇچار بولىدۇ.

قۇرئاننى دائىم ئوقۇپ تۇرساق ۋە ئۇنىڭغا ئەمەل قىلساق ئاللاھ تائالا بىزدىن رازى بولىدۇ، ئىمانىمىز كۈچىيىدۇ ۋە بىزدىكى بارلىق يامان ئىشلار يوقايدۇ. دائىم قۇرئان ئوقۇپ تۇرغان ئادەمنىڭ تەس ئىشلىرى ئاسانلىشىدۇ، جاپا-مۇشەققەتلىرى يېنىكلەيدۇ ۋە رىزقى كەڭ بولىدۇ. قىسقىسى، قۇرئانغا بارلىق ياخشىلىقلار جەملەنگەندۇر.

ئەزىز دوستۇم، ئېيتىپ بېقىڭچۇ؟ سىزنى ئاللاھ تائالانىڭ رازىلىقىغا ئېرىشتۈرىدىغان بۇنىڭدىنمۇ ياخشى كىتاب بارمىكەن؟!

كۆنۈكمە

سىز پىششىق بىلىدىغان سۈرىدىن بىرنى قىرائەت قىلىپ بېقىڭ.

تاپشۇرۇق

1. بۇ تېكىستنى توغرا ۋە راۋان ئوقۇشنى مەشىق قىلىڭلار.
2. بۇ تېكىستنى دەپتىرىڭلارغا چىرايلىق قىلىپ كۆچۈرۈپ يېزىڭلار.

قىسقىچە ئىزاھاتلار

دۇچار بولۇش ــــ يولۇقۇش، ئۇچراش.

رىزىق ــــ ئاللاھ تائالانىڭ ھەربىر جانغا ئاتا قىلغان نېسىۋىسى.

جەملەنمەك ــــ توپلانماق.

قۇرئانىم

يۈسۈپ قادىرخان (رەھمەھۇللاھ)

قۇرئانىم دەپ سوقىدۇ يۈرەك،
قۇرئانىم دەپ ئاقىدۇ قانلار.
قۇرئانسىز بۇ ھايات نە كېرەك،
قۇرئان ئۈچۈن پىدادۇر جانلار.

قۇرئانىمنى سۆيىمەن دىلدىن،
زۇلمەتتە ئۇ نۇرلۇق چىراغىم.
چۈشۈرمەيمەن ئۇنى ھېچ تىلدىن،
ئۇنىڭ بىلەن ھاسىل مۇرادىم.

قۇرئانىمنىڭ دوستى دوست ماڭا،
رەقىبىگە رەقىب مەن ھامان.
دوستى بولساڭ پىدا مەن ساڭا،
دۈشمىنىگە بەرمەسمەن ئامان.

تاپشۇرۇق

بۇ شېئىرنى توغرا ۋە راۋان دېكلاماتسىيە قىلىشنى مەشىق قىلىڭلار ۋە يادلىۋېلىڭلار.

تىنىش بەلگىلىرى بوستانى (1)

1. چېكىت (.)

1> بايان جۈملىلەردىن كېيىن چېكىت قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

(1) مەن قۇرئان ئوقۇشقا ئامراق.

(2) مەن نامازنى ۋاقتىدا ئوقۇيمەن.

2> يېنىك ئىپتىلغان بۇيرۇق ۋە ئۈندەش جۈملىلەردىن كېيىن چېكىت قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

(1) ئاتا ـ ئاناڭلارغا هەر ۋاقىت ياخشىلىق قىلىڭلار.

(2) مەن دەرس ۋاقتىدا دەرسنى ياخشى ئاڭلاي.

3> رەقەم بىلەن يېزىلغان تەرتىپ سانلاردىن كېيىن چېكىت قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

ئىسلام بەش ئاساس ئۈستىگە قۇرۇلغان، ئۇلار:

1. ئاللاھتىن باشقا هېچ ئىلاھ يوق، مۇھەممەد سەللاللاھۇ ئەلەيهى ۋەسەللەم ئۇنىڭ بەرهەق ئەلچىسى دەپ گۇۋاهلىق بېرىش؛

2. ناماز ئوقۇش؛

3. زاكات بېرىش؛

4. روزا تۇتۇش؛

5. قادىر بولالىسا هەج قىلىش.

4> قىسقارتىپ يېزىلغان ئىسىم بىلەن فامىلە ئوتتۇرىسىغا چېكىت قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

مەهمۇد قەشقىرىي <= م. قەشقىرىي

ئابدۇللاھ مەنسۇر <= ئا. مەنسۇر

(بۇنىڭدىن باشقا، چېكىت قويۇلىدىغان ئورۇنلاردىن يەنە ئىككى - ئۈچ تۈرى بار ئىدى، لېكىن ساۋاقداشلارغا ئېغىر كېلىپ قالماسلىقى ئۈچۈن مۇشۇ ئاساسلىق تۈرلىرىنىلا بايان قىلدۇق.)

2. پەش (،)

1> جۈملىدىكى تەڭداش بۆلەكلەرنى بىر - بىرىدىن ئايرىش ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىغا پەش قويۇلىدۇ.
مەسىلەن:
رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم راستچىل، ئامانەتدار، كەمتەر، باتۇر ۋە مۇلايىم كىشى ئىدى.

2> مۇرەككەپ جۈملە تەركىبىدىكى ئاددىي جۈملىلەرنىڭ ئوتتۇرىسىغا پەش قويۇلىدۇ. مەسىلەن:
ئى ئاللاھ! بىزگە دۇنيادا ياخشىلىق ئاتا قىلغىن، ئاخىرەتتىمۇ ياخشىلىق ئاتا قىلغىن، بىزنى دوزاخ ئازابىدىن ساقلىغىن.

3> جۈملە بىلەن گىراماتىكىلىق باغلىنىشى يوق سۆزلەرنى (قاراتما سۆز، قىستۇرما سۆز ۋە ئايرىم ئىملىق سۆزلەرنى) جۈملىدىن ئاجرىتىش ئۈچۈن پەش قويۇلىدۇ. مەسىلەن:
(1) ئەھمەد، سەن قېرىنداشلىرىڭغا قوپاللىق قىلما.
(2) شۈبھىسىزكى، تەقۋادارلار ئاستىدىن ئۆستەڭلەر ئېقىپ تۇرغان جەننەتلەرگە كىرىدۇ.

4> ئادەتتە ئىگىدىن كېيىن پەش قويۇلمايدۇ، ئەمما پەش قويۇلمىسا ئەسلى مەقسەت ئۆزگىرىپ كېتىدىغان ئەھۋال بولسا ئىگىدىن كېيىن پەش قويۇلىدۇ. مەسىلەن:
بۇ، مۇسۇلمانلارغا زۇلۇم قىلغان كاپىرلارنىڭ خار ھالىتى.

(ئەگەر «بۇ» دېگەن سۆزنىڭ كەينىدىن پەش كەلمىسە خاتا مەنە بىلدۈرۈپ قويىدۇ.)

5> جۈملىدە مەلۇم بىر نەرسىنىڭ دەرىجىسى ۋە تەرتىپىنى ئىپادىلەيدىغان سانلار يېزىق بىلەن كەلگەن بولسا، بۇلارنىڭ كەينىگە پەش قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

بىز ھەربىر ئىشىمىزدا پەيغەمبەر سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمگە ئەگىشىشىمىز كېرەك. بىرىنچىدىن، ئاللاھ تائالا بىزنى پەيغەمبىرىمىزگە ئەگىشىشكە بۇيرۇغان؛ ئىككىنچىدىن، بىز پەيغەمبەر سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمگە ئەگەشسەك ئاللاھ تائالا بىزنى ياخشى كۆرىدۇ؛ ئۈچىنچىدىن، ئۇ كىشىلەرنىڭ ئەڭ ياخشىسى.

(بۇنىڭدىن باشقا، پەش قويۇلىدىغان ئورۇنلاردىن يەنە بىر ـ ئىككى تۈرى بار ئىدى، لېكىن ساۋاقداشلارغا ئېغىر كېلىپ قالماسلىقى ئۈچۈن مۇشۇ ئاساسلىق تۈرلىرىنىلا بايان قىلدۇق.)

3. سوئال بەلگىسى (؟)

1> ھەرخىل سوئال جۈملىلەردىن كېيىن سوئال بەلگىسى قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

(1) پەرز ناماز قانچە ۋاق؟

(2) ئىنسانلارنىڭ ئەڭ ئەۋزىلى كىم؟

2> كەينى ـ كەينىدىن ئۇلىنىپ كەلگەن سوئال جۈملىلەرگە سوئال بەلگىسى قويۇشتا جۈملىنىڭ مەزمۇنىغا قارايمىز. بۇ سوئال جۈملىلەر بىر ـ بىرىگە مۇناسىۋەتلىك ئومۇمىي بىر پىكىرنى ئىپادىلىسە، سوئال بەلگىسى ئەڭ كەينىدىكى سوئال جۈملىنىڭ ئارقىسىغا قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

سەن نېمە ئۈچۈن يالغان سۆزلەيسەن، ئەجىبا ئاللاھتىن قورقمامسەن؟

ئەگەر كەينى - كەيندىن كەلگەن بۇ سوئال جۈملىلەر مەزمۇن جەھەتتىن مۇستەقىل بولسا ياكى بۇلارنىڭ ھەربىرى ئالاھىدە تەكىتلىنىپ ئېيتىلسا، مۇنداق سوئال جۈملىلەرنىڭ ھەربىرىدىن كېيىن سوئال بەلگىسى قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

ئەلى، سەن ئەتىگەن قانچىدە تۇردۇڭ؟ بامداتنى ۋاقتىدا ئوقۇدۇڭمۇ؟

(بۇنىڭدىن باشقا، سوئال بەلگىسى قويۇلىدىغان ئورۇنلاردىن يەنە ئىككى - ئۈچ تۈرى بار ئىدى، لېكىن ساۋاقداشلارغا ئېغىر كېلىپ قالماسلىقى ئۈچۈن مۇشۇ ئاساسلىق تۈرلىرىنىلا بايان قىلدۇق.)

4. ئۈندەش بەلگىسى (!)

1> ئۈندەش جۈملىلەردىن كېيىن ئۈندەش بەلگىسى قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

جەننەت نېمىدېگەن گۈزەل جاي!

2> شۇئارنى بىلدۈرىدىغان جۈملىلەردىن كېيىن ئۈندەش بەلگىسى قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

بىز چوقۇم پىتنە تۈگىگەن ۋە دىن پۈتۈنلەي ئاللاھ ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلىشىمىز كېرەك!

3> كۈچلۈك ياكى كۆتۈرەڭگۈ ئاھاڭ بىلەن ئېيتىلغان بۇيرۇق جۈملىلەردىن كېيىن ئۈندەش بەلگىسى قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

سىلەر مۇسۇلمانلار جامائىتىنى لازىم تۇتۇڭلار!

4> ئۈندەش ئاھاڭىدا ئېيتىلغان ئىملىق سۆز ۋە قاراتما

سۆزلەردىن كېيىن ئۇندەش بەلگىسى قويۇلىدۇ. مەسىلەن:
ئى ئاللاھ! مۇجاھىد قېرىنداشلىرىمىزغا نۇسرەت ئاتا قىلغىن.
ۋايجان! قولۇم كۆيۈپ قالدى.
سۇبھانەللاھ! ئۇ يەنە سىزگە يالغان سۆزلەپتۇ.
5> ئۇندەش ۋە سوئال مەنىسى تەڭ كەلگەن جۈملىدە ئۇندەش بەلگىسى بىلەن سوئال بەلگىسى تەڭ قويۇلىدۇ. ئەگەر ئۇندەش مەنىسى كۈچلۈكرەك بولسا، ئاۋۋال ئۇندەش بەلگىسى قويۇلۇپ ئاندىن سوئال بەلگىسى قويۇلىدۇ؛ ئەگەر سوئال مەنىسى كۈچلۈكرەك بولسا، ئاۋۋال سوئال بەلگىسى قويۇلۇپ ئاندىن ئۇندەش بەلگىسى قويۇلىدۇ. مەسىلەن:
(1) ئاللاھ تائالا ھىدايەت قىلغان كىشىنى كىممۇ ئازدۇرالىسۇن!؟
(2) ئاللاھنىڭ دىنى خورلىنىۋاتسا، مۇسۇلمانلار ئازاب چېكىۋاتسا، بىز يەنە قاچانغىچە سۈكۈت قىلىپ تۇرىمىز؟!

ئاساسىي مەشق

1. تۆۋەندىكى جۈملىلەرگە تىنىش بەلگىسى قويۇڭلار.

(1) ئاللاھ تائالا سەۋر قىلغۇچىلار بىلەن بىللىدۇر___

(2) ئاللاھۇ ئەكبەر___ مۇسۇلمانلار كاپىرلارنىڭ بەش تال تانكا ۋە نۇرغۇن ئوق - دورىلىرىنى غەنىيمەت ئالدى___

(3) ئاللاھ بىزنىڭ ھەربىر ئىشلىرىمىزنى بىلىپ تۇرغۇچىدۇر___ ئاڭلاپ تۇرغۇچىدۇر ۋە كۆرۈپ تۇرغۇچىدۇر___

2. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنىڭ تىنىش بەلگىلىرى توغرا قويۇلغان ياكى قويۇلمىغانلىقىنى ئېيتىپ بېقىڭلار، ئەگەر خاتا قويۇلغان بولسا توغرىلاپ قويۇڭلار.

(1) ئاللاھ تائالانىڭ مېنى مۇسۇلمان قىلىپ ياراتقانلىقىغا چەكسىز ھەمدە ئېيتىمەن؟ ( )

(2) ئىمان ئېيتقان ۋە ياخشى ئەمەللەرنى قىلغانلار ئاستىدىن ئۆستەڭلەر ئېقىپ تۇرىدىغان جەننەتلەردە بولىدۇ؟ مۆئمىنلەر جەننەتتە ئاچ قالمايدۇ! چارچىمايدۇ ۋە خالىغان نېمەتلەردىن بەھرىمان بولىدۇ؟ جەننەت نېمىدېگەن گۈزەل جاي، ( ) ( ) ( ) ( )

بىر كۈنى جىبرىئىل ئەلەيھىسسالام ساھابىلەرگە دىنىنى ئۆگىتىش ئۈچۈن ئىنسان قىياپىتىدە كەلدى ۋە پەيغەمبەر سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمدىن: «ئىسلام دېگەن نېمە؟» دەپ سورىغانىدى، پەيغەمبەر سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم: «ئىسلام دېگەن ــــ بىر ئاللاھتىن باشقا ھېچبىر ھەقىقىي ئىلاھنىڭ يوقلۇقىغا ۋە مۇھەممەدنىڭ ئاللاھنىڭ ئەلچىسى ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىش، ناماز ئوقۇش، زاكات بېرىش، رامىزاندا روزا تۇتۇش ۋە ھەرەمگە بېرىشقا قادىر بولالىسا ھەج قىلىشتۇر» دېدى.

جىبرىئىل ئەلەيھىسسالام يەنە: «ئىمان دېگەن نېمە؟» دەپ سورىغانىدى، پەيغەمبەر سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم: «ئىمان دېگەن ــــ ئاللاھقا، ئاللاھنىڭ پەرىشتىلىرىگە، ئاللاھنىڭ كىتابلىرىغا، ئاللاھنىڭ پەيغەمبەرلىرىگە، قىيامەت كۈنىگە، ياخشىلىق ۋە يامانلىقنىڭ ئاللاھنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بىلەن بولىدىغانلىقىغا ئىشىنىشتۇر» دېدى.

ئاندىن جىبرىئىل ئەلەيھىسسالام يەنە: «ئېھسان دېگەن نېمە؟» دەپ سورىغانىدى، پەيغەمبەر سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم: «ئېھسان دېگەن ــــ ئاللاھقا خۇددى ئۇنى كۆرۈپ تۇرۇۋاتقاندەك ئىبادەت قىلىشتۇر، گەرچە سەن ئاللاھنى كۆرەلمىسەڭمۇ ئاللاھ سېنى ھەمىشە كۆرۈپ تۇرىدۇ» دېدى.

كۆنۈكمە

1. ئىسلام دېگەن نېمە؟
2. ئىمان دېگەن نېمە؟
3. ئېھسان دېگەن نېمە؟

تاپشۇرۇق

1. بۇ تېكىستنى توغرا ۋە راۋان ئوقۇشنى مەشىق قىلىڭلار.
2. بۇ تېكىستنى دەپتىرىڭلارغا چىرايلىق قىلىپ كۆچۈرۈپ يېزىڭلار.

نۇھ ئەلەيھىسسالام

نۇھ ئەلەيھىسسالام سەممىي، سېخىي ۋە كۆيۈمچان پەيغەمبەر ئىدى. ئۇ كىشىلەرگە نەسىھەت قىلىپ مۇنداق دەيتتى: «ئى خالايىق! ئاللاھقا ئىبادەت قىلىڭلار ۋە ئىتائەت قىلىڭلار. ئەگەر سىلەر ئاللاھقا ئىمان كەلتۈرسەڭلار، ئاللاھ سىلەرنى جەننەت بىلەن مۇكاپاتلايدۇ، رىزقىڭلارنى كەڭرى قىلىدۇ». ئەمما ئازغىنە كىشىلەرلا ئاللاھقا ئىمان كەلتۈرۈپ، كۆپچىلىك كىشىلەر نۇھ ئەلەيھىسسالامنى مەسخىرە قىلدى.

ئاللاھقا ئىمان كەلتۈرمىگەن كىشىلەر نۇھ ئەلەيھىسسالام ۋە مۇئمىنلەرنى مەسخىرە قىلغانلىقى، زېمىندا يامان ئىشلارنى قىلغانلىقى ئۈچۈن، ئاللاھ ئۇلارنى ئازابلىماقچى بولدى. ئاندىن نۇھ ئەلەيھىسسالامنى چوڭ بىر كېمە ياساشقا بۇيرۇدى. مۇشرىكلار نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ كېمە ياساۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ: «ھەي نۇھ! بۇ ياساۋاتقىنىڭ نېمە؟ بۇ كېمە قەيەردە ماڭىدۇ؟ كېمەڭنى قۇملۇقتا ھەيدەمسەن ياكى تاغدىمۇ؟» دەپ مەسخىرە قىلدى.

كېمە پۈتكەندە ئاللاھ تائالا قاتتىق يامغۇر ياغدۇردى. بۇ يامغۇر توختىماي يېغىۋېرىپ چوڭ بىر كەلكۈنگە ئايلاندى. نۇھ ئەلەيھىسسالام دەرھال مۇئمىنلەرنى ۋە بارلىق ھايۋانلاردىن بىر جۈپنى كېمىگە چىقىرىۋېلىپ ئامان قالدى. ئاللاھقا ئىمان كەلتۈرمىگەن مۇشرىكلار گەرچە ئېگىز تاغلارغا چىقىۋالغان بولسىمۇ، ئاللاھنىڭ ئازابىدىن قۇتۇلالماي كەلكۈنگە غەرق بولدى.

كۆنۈكمە

سىلەر بىلىدىغان خالىغان پەيغەمبەرنىڭ قىسسىسىنى سۆزلەپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق

1.بۇ تېكىستنى توغرا ۋە راۋان ئوقۇشنى مەشىق قىلىڭلار.
2. بىرىنچى ئابزاسنى دەپتىرىڭلارغا چىرايلىق قىلىپ كۆچۈرۈپ يېزىڭلار.

ئىسقىچە ئىزاھاتلار

سەمىمىي ــ چىن يۈرەكتىن قىلىنغان، راست، ھەقىقىي.
مەسخىرە قىلماق ــ زاڭلىق قىلماق، مازاق قىلماق.
غەرق بولماق ــ چۆكۈپ كەتمەك، پېتىپ كەتمەك.

ئاللاھنىڭ دوستى ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام

ئىبراھىم ئەلەيھىسسالامنىڭ زامانىدا مۇشرىكلارنىڭ ناھايىتى چوڭ بىر بۇتخانىسى بار ئىدى، مۇشرىكلار شۇ بۇتلارغا ئىبادەت قىلىشاتتى.

بىر كۈنى ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام بىر تال پالتىنى كۆتۈرۈپ بۇتخانىغا باردى. بۇ ۋاقىتتا بۇتخانىدا ھېچكىم يوق ئىدى. مۇشرىكلار بۇتلارنىڭ ئالدىغا يېمەك-ئىچمەكلەرنى تىزىپ قويغانىدى. ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام ئۇ بۇتلارنى مەسخىرە قىلىپ: «ئالدىڭلاردىكى تاماقلار سوۋۇپ كېتىپتۇ، نېمە ئۈچۈن يېمەيسىلەر؟» دېدى ئەمما بۇتلار گەپ-سۆز قىلماي جىم تۇرۇشاتتى. ئاندىن ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام قولىدىكى پالتا بىلەن بۇتخانىدىكى بۇتلارنى چېقىپ تاشلىدى، ئاندىن پالتىنى بۇتخانىدىكى ئەڭ چوڭ بۇتنىڭ بويىنىغا ئېسىپ قويدى.

بىردەمدىن كېيىن مۇشرىكلار بۇتخانىغا قايتىپ كەلگەندە بۇتلارنىڭ ھەممىسىنىڭ چېقىق ئىكەنلىكىنى كۆرۈپ قاتتىق ئاچچىقلاندى ۋە ئىبراھىم ئەلەيھىسسالامنى چاقىرتىپ كېلىپ: «ئى ئىبراھىم! بۇتلىرىمىزنى مۇشۇنداق قىلىۋەتكەن سەنمۇ؟» دېگەندى، ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام: «كىمنىڭ چاققانلىقىنى ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىدىن سوراپ بېقىڭلار!» دېدى. ئۇلار: «سەن بۇلارنىڭ سۆزلىيەلمەيدىغانلىقىنى بىلىسەنغۇ!» دېگەندى، ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام: «نېمە ئۈچۈن ئاللاھقا ئىبادەت قىلماي، ئۇنداق سۆزلىيەلمەيدىغان ۋە پايدا-زىيان يەتكۈزەلمەيدىغان نەرسىلەرگە ئىبادەت قىلىسىلەر؟ ئەقلىڭلار

نەگە كەتتى؟ ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى چىقىپ تاشلىسامۇ ئۆزلىرىنى ھېچقانداق قوغدىيالمىدى، ئۇنداق بۇتلارغا تۇفى!» دەپ مۇشرىكلارنى مات قىلدى.

كۆنۈكمە

1. تۆۋەندىكى سۆزلەرگە جۈملە تۈزۈپ بېقىڭلار.
ئىبادەت:
سوراش:
2. سىز قايسى پەيغەمبەرلەرنىڭ ئىسمىنى بىلىسىز؟

تاپشۇرۇق

1. بۇ تېكىستنى توغرا ۋە راۋان ئوقۇشنى مەشىق قىلىڭلار.
2. بۇ تېكىستنى دەپتىرىڭلارغا چىرايلىق قىلىپ كۆچۈرۈپ يېزىڭلار.

قىسقىچە ئىزاھاتلار

بۇت ـــ مۇشرىكلار، بولۇپمۇ بۇددىستلار ئاللاھقا شېرىك كەلتۈرۈپ ئىلاھ دەپ بىلىپ ئىبادەت قىلىدىغان تاش، ياغاچ، لاي ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەر؛ ھەيكەل.
مات قىلماق ـــ يەڭمەك، قىيىن ئەھۋالدا قويماق.

مۇجاھىدلار مارشى

رەببىمىز ئاللاھتۇر، دىنىمىز ئىسلام،
ئاخىرقى غايىمىز ھەدىس ۋە قۇرئان.
ھەر ۋاقىت يەلكىداش ئۇممەت بىر سەپتە،
بۇ جىھاد ھەممىگە مۇقەددەس ئارمان.

خارلانغان ئىززەتنى كۆتۈرۈپ ئېگىز،
تۆكۈلگەن نومۇسنى ئاقلايمىز چوقۇم.
بۇ ئۇلۇغ ئۇممەتنى قىلىمىز ئازات،
كاپىرلار تەختىنى قىلىپ كۇمپەيكۇم.

كۆنۈكمە

تۆۋەندىكى سۆزلەرگە جۈملە تۈزۈپ بېقىڭلار.
ئىسلام:

قۇرئان:

جىھاد:

تاپشۇرۇق

بۇ شېئىرنى توغرا ۋە راۋان دېكلاماتسىيە قىلىشنى مەشق قىلىڭلار ۋە يادلىۋېلىڭلار.

تىنىش بەلگىلىرى بوستانى (2)

1. چېكىتلىك پەش (;)

چوڭ تەڭداش بۆلەكلەر بىلەن كىچىك تەڭداش بۆلەكلەر ئارىلاش كەلگەن جۈملىلەردە، چوڭ تەڭداش بۆلەكلەرنىڭ قاتلاملىق مۇناسىۋىتىنى ئېنىق ئايرىش ئۈچۈن ئۈستۈنكى قاتلامدىكى تەڭداش تەركىبلەر ئارىسىغا چېكىتلىك پەش قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

(1) رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دېگەن: «جەننەت ئەھلى جەننەتكە كىرگەندە بىر جاكارچى مۇنداق نىدا قىلىدۇ: <سىلەر ھايات ياشايسىلەر، مەڭگۈ ئۆلمەيسىلەر؛ سالامەت بولىسىلەر، مەڭگۈ كېسەل بولمايسىلەر؛ ياش تۇرىسىلەر، مەڭگۈ قېرىمايسىلەر؛ نېمەتلىنىپ تۇرىسىلەر، مەڭگۈ بەختسىزلىككە دۇچار بولمايسىلەر>».

(2) رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دېگەن: «كىمكى مۇسۇلمان قېرىندىشىنىڭ بېشىغا كەلگەن بىر ئېغىرچىلىقنى كۆتۈرۈۋەتسە، ئاللاھ قىيامەت كۈنى ئۇنىڭ بېشىغا كەلگەن ئېغىرچىلىقتىن بىرنى كۆتۈرۈۋېتىدۇ؛ كىمكى بىرىنىڭ قىيىنچىلىقىنى ئاسانلاشتۇرۇپ بەرسە، ئاللاھ دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ئۇنىڭ ئىشلىرىنى ئاسانلاشتۇرۇپ بېرىدۇ؛ كىمكى بىر مۇسۇلماننىڭ ئەيىبىنى ياپسا، ئاللاھ دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ئۇنىڭ ئەيىبىنى ياپىدۇ؛ كىمكى مۇسۇلمان

قېرىندىشىنىڭ ھاجىتىنى راۋا قىلسا ، ئاللاھ ئۇنىڭ ھاجىتىنى راۋا قىلىدۇ».

(3) رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دېگەن: «مۇناپىقلىقنىڭ ئالامىتى ئۈچ خىل بولىدۇ: 1. سۆزلىسە يالغان سۆزلەيدۇ؛ 2. ۋەدە قىلسا خىلاپلىق قىلىدۇ؛ 3. ئامانەت قويۇلسا خىيانەت قىلىدۇ».

2. قوش چېكىت (:)

1> ئاپتور سۆزى بىلەن كۆچۈرمە جۈملە ۋە پېرسوناژ سۆزلىرىنىڭ ئارىلىقىغا قوش چېكىت قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

(1) ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: «ئاللاھ كۆزلەرنىڭ خىيانىتىنى ۋە دىللاردىكى يوشۇرۇن نەرسىلەرنى بىلىپ تۇرىدۇ».

(2) رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم: «ئەمەللەرنىڭ ئەڭ ياخشىسى ۋاقتىدا ئوقۇلغان ناماز ۋە ئاتا ـ ئانىغا ياخشىلىق قىلىش» دېگەن.

2> ئومۇملاشتۇرغۇچى سۆز ۋە جۈملىلەردىن كېيىن قوش چېكىت قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

مۇناپىقلىقنىڭ ئالامىتى ئۈچ خىل بولىدۇ: 1. سۆزلىسە يالغان سۆزلەيدۇ؛ 2. ۋەدە قىلسا خىلاپلىق قىلىدۇ؛ 3. ئامانەت قويۇلسا خىيانەت قىلىدۇ.

3> ھۆرمەت تەرىقىسىدە ئېيتىلغان قاراتما سۆزلەردىن كېيىن قوش چېكىت قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

قەدىرلىك ئانا:

ياخشى تۇردىڭىزمۇ؟ ئاللاھ سىزنى سالامەت قىلسۇن!

(بۇنداق قاراتما سۆزلەر كۆپىنچە خەت ـ ئالاقىدە ۋە

تەكلىپ قەغەزلىرىدە ئۇچرايدۇ.)

4> ئەسكەرتمىلىك سۆزلەردە قوش چېكىت قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

تاپانچا ماكاروف

1. ئوق ئۆلچىمى: 18 × 9 مىللىمېتىر.

2. قورالنىڭ ئۇزۇنلۇقى: 16.1 سانتىمېتىر.

3. قورالنىڭ ئوقسىز ئېغىرلىقى: 730 گرام.

3. قوش تىرناق (« »)

1> جۈملە ئىچىدىكى كۆچۈرمە سۆز ـ جۈملىلەر قوش تىرناق ئىچىگە يېزىلىدۇ:

(1) ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: «مۇئمىنلەر ھەقىقەتەن بەختكە ئېرىشتى».

(2) ئابدۇراھمان: «ئاتا ـ ئانىسىنى قاقشاتقان بالىنى ئاللاھ تائالا ياخشى كۆرمەيدۇ» دېدى.

2> كىتاب، گېزىت ـ ژۇرناللارنىڭ ناملىرى ۋە ماقالە ـ ئەسەرلەرنىڭ ماۋزۇلىرى قوش تىرناق ئىچىگە ئېلىپ يېزىلىدۇ. مەسىلەن:

(1) مەن «ئاللاھ يولىدىكى جىھادنىڭ پەزىلىتى» ناملىق كىتابنى ئوقۇپ بولدۇم.

(2) «مۇئمىنلەرنىڭ ساياھىتى» ناملىق فىلىمنىڭ بەشىنچى قىسمى بەك ياخشى ئىشلىنىپتۇ.

3> بەزى تەنە مەنىسىدە ۋە ئەكسىچە مەنىسىدە ئىشلىتىلگەن سۆزلەرمۇ قوش تىرناق ئىچىگە ئېلىپ يېزىلىدۇ.

(1) جەھەننەم كاپىرلار ئۈچۈن نېمىدېگەن «ياخشى»

جاي!

(2) ئابدۇسالام ئەجەب «ئەدەپلىك» چوڭ بولۇپتىغۇ!؟ چوڭلارنى كۆرسە سالاممۇ قىلمايدۇ.

4. يالاڭ تىرناق (< >)

قوش تىرناق ئىچىگە يەنە تىرناق كېلىش زۆرۈر بولۇپ قالسا يالاڭ تىرناق ئىشلىتىلىدۇ. مەسىلەن:

(1) رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دېگەن: «ئاللاھ تائالا بىرەر بەندىنى ياخشى كۆرسە، جىبرىئىل ئەلەيھىسسالامغا: ‹ئاللاھ تائالا پالانى بەندىنى ياخشى كۆرىدۇ، سەنمۇ ئۇنى ياخشى كۆرگىن› دەپ نىدا قىلىدۇ».

(2) ئەنەس ماڭا: «مەن بۈگۈن قۇرئان كەرىمنىڭ تەرجىمىسىدىن <ئىمان ئېيتقان ۋە ياخشى ئەمەللەرنى قىلغانلارنى ئاستىدىن ئۆستەڭلار ئېقىپ تۇرىدىغان جەننەتكە كىرگۈزىمىز. ئۇلار جەننەتتە مەڭگۈ قالىدۇ. ئاللاھنىڭ ۋەدىسى ھەقتۇر، ئاللاھتىنمۇ راست سۆزلۈك كىم بار!؟> دېگەن ئايەتنى كۆرۈپ بەك خۇش بولۇپ كەتتىم ۋە ئاللاھ تائالانىڭ مېنى مۇئمىن قىلىپ ياراتقانلىقىغا ھەمدە ئېيتتىم» دېدى.

بەرا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ شىجائىتى

بەرا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئىنتايىن شىجائەتلىك ۋە باتۇر ساھابە ئىدى، شەھىدلىككە ئۆزىنى ئاتاپ تۇراتتى.

ساھابىلەر دەۋرىدە مۇسەيلىمە دېگەن بىر كاززاب ئۆزىنى «پەيغەمبەر» دەپ ئاتىۋالدى. بۇنى ئاڭلىغان ساھابىلەرنىڭ غەزىپى كېلىپ، ئۇ ۋە ئۇنىڭ ئەسكەرلىرىگە قارشى جەڭ قىلدى. مۇسەيلىمە كاززابنىڭ ئەسكەرلىرى مۇسۇلمانلارنىڭ باتۇرلىقىنى كۆرۈپ، بىر باغچىنىڭ ئىچىگە يوشۇرۇنۇۋالدى. بۇ باغچىنىڭ تاملىرى ئېگىز بولغاچقا مۇسۇلمانلار كىرىشكە ئامالسىز قالدى.

بۇ ۋاقىتتا مۇسۇلمانلارنىڭ قەھرىمانى بەرا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ساھابىلەرگە قاراپ: «خالايىق! مېنى قالقان ئۈستىگە قويۇپ، قالقاننى نەيزە بىلەن كۆتۈرۈپ، مېنى سېپىل ئىچىگە تاشلاڭلار!» دېدى. ئاندىن قالقاننىڭ ئۈستىگە چىقىپ ئولتۇردى. ساھابىلەر ئۇ قالقاننى كۆتۈرۈپ باغچىنىڭ ئىچىگە تاشلىدى. بەرا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ دۈشمەنلەر ئارىسىغا چۈشۈپ باتۇرلۇق بىلەن جەڭ قىلىپ كاپىرلاردىن يۈز نەچچىنى ئۆلتۈردى ۋە دەرۋازىنى ئېچىۋەتتى. شۇنىڭ بىلەن، مۇسۇلمانلار تەكبىر توۋلىغان ھالدا باغچىغا ئېتىلىپ كىردى، ئاندىن مۇسەيلىمە كاززابنى ۋە نۇرغۇن كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈپ، ئاخىرى غەلىبە قىلدى.

كۆنۈكمە

1. تۆۋەندىكى سۆزلەرگە جۈملە تۈزۈپ بېقىڭلار.

باتۇر:

ئېچىش:

2. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنىڭ ئىملا خاتالىقىنى تۈزىتىپ تۆۋەندىكى سىزىققا توغرىسىنى يېزىڭلار.

(1) بەرا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ شۇجائەتلىك ساھابە ئىدىم.

________________________________.

(2) مۇسۇلمانلار غەلىبىنى قويلغا كەلتۈردى.

________________________________.

تاپشۇرۇق

بۇ تېكىستنى توغرا ۋە راۋان ئوقۇشنى مەشىق قىلىڭلار.

بارىن مۇجاھىدلىرىنىڭ خىتايلارغا قارشى جىھادى

خىتايلار ۋەتىنىمىز شەرقىي تۈركىستاننى بېسىۋېلىپ، تا بۈگۈنگىچە مۇسۇلمان خەلقىمىزگە زۇلۇم قىلىپ كەلدى. زالىم خىتايلار نۇرغۇنلىغان قېرىنداشلىرىمىزنى ناھەق ئۆلتۈردى، تۈرمىلەرگە سولىدى ۋە ئېغىر قىيىن-قىستاقلارغا ئالدى، ھەتتا نۇرغۇن بوۋاقلارنى ۋەھشىيلەرچە ئۆلتۈردى.

باتۇر قوماندان زەيدىن يۇسۇپ (رەھىمەھۇللاھ) بۇ زۇلۇملارغا چىداپ تۇرالمىدى-دە، خىتايلارنىڭ بۇ زۇلۇملىرىدىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن قوراللىق جەڭ قىلماقچى بولدى ۋە باشقا قېرىنداشلارغىمۇ دەۋەت قىلدى. شۇنىڭ بىلەن، خىتايلارنى زېمىنىمىزدىن قوغلاپ چىقىرىپ ئاللاھنىڭ شەرىئىتىنى تىكلەش ئۈچۈن، نۇرغۇنلىغان باتۇر مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىز قولىغا قورال ئالدى ۋە «شەرقىي تۈركىستان ئىسلام پارتىيىسى»نى قۇردى، ئاندىن زالىم خىتايلارغا قارشى جىھاد قىلدى. ئەمما، مۇجاھىدلىرىمىزنىڭ سانى ئىنتايىن ئاز، قوراللىرى ئاددىي، خىتايلارنىڭ سانى ئىنتايىن كۆپ، قوراللىرى ئىلغار ئىدى. بۇ سەۋەبلىك مۇجاھىدلىرىمىز خىتايلار تەرىپىدىن ۋەھشىيلەرچە قىرغىن قىلىندى.

گەرچە مۇجاھىدلىرىمىز بۇ جىھادتا مەغلۇپ بولغان بولسىمۇ ئەمما ئۇلار خىتايلارغا ھېچ باش ئەگمىدى ۋە ئۇلارغا قارشى كۆرەش قىلدى. مانا بۈگۈنمۇ باتۇر تۈركىستانلىق مۇجاھىدلىرىمىز شۇلارنىڭ ئىزىدىن مېڭىپ،

زالىم خىتايلارغا قارشى جىھادنى داۋاملاشتۇرماقتا.

كۆنۈكمە

تۆۋەندىكى ھەدىسنىڭ ئىملا ۋە تىنىش بەلگىلىرىدىكى خاتالىقلىرىنى توغرىلاپ قايتا يېزىپ بېقىڭلار.

(1) بىر كىشى پەيغەمبەر سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمدىن! «ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! ئەگار مەن ئاللاھ يولىدا ئۇرۇس قىلىپ ئۆلتۇرۇلسەم قەيەردە بولىمەن؟» داپ سورىغانىدى، پەيغەمبەر سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم! «جەننەتتە بولىسەن» دىدى.

____

____

____

____

____

______________________________.

(2) رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم يەنە مۇنداق دىگەن! «ئاللاھ يولىدا پۇل - مال سەرب قىلغىن، قىسىۋالمىغىن، بولمىسا ئاللاھ تائالامۇ رىزقىڭنى تار قىلىب قويىدۇ؟ ئاشقان نەرسەڭنى موھتاجلاردىن ئايىما، ئاللاھ تائالامۇ پەزلى - رەھمىتىنى شەندىن ئاياپ قالىدۇ»،

____

____

____

____

____

____

______________________________.

تاپشۇرۇق

1. بۇ تېكىستنى توغرا ۋە راۋان ئوقۇشنى مەشىق قىلىڭلار.

2. بۇ تېكىستنى دەپتىرىڭلارغا چىرايلىق قىلىپ كۆچۈرۈپ يېزىڭلار.

قىسقىچە ئىزاھاتلار

بارىن ــــ ۋەتىنىمىز شەرقىي تۈركىستاندىكى ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ بىر يېزىسى.

زالىم ــــ كىشىلەرگە زۇلۇم قىلىدىغان، ئىزىدىغان، رەھىم قىلمايدىغان ئادەم.

مەن بىر مۇجاھىد

مەن بىر مۇجاھىد،
قورال قولۇمدا.
ئىسلامىم چىراغ،
ماڭغان يولۇمدا.

ئاللاھ قۇلىمەن،
دىنىنىڭ ئەسكىرى.
دۈشمىنىم شەيتان،
تاغۇت ۋە كۇفرى.

ماڭىمەن ئالغا،
رەسۇلنى بويلاپ.
سابىت تۇرىمەن،
رەببىمنى ئويلاپ.

چۈشمەس قولۇمدىن،
قورال ۋە قۇرئان.
غايەم بولۇشتۇر،
ئۈممەتكە قورغان.

كاپىر - مۇرتەدتىن،
كۈتمەيمەن شەپقەت.
مەدەتكارىمدۇر،
ئاللاھىم پەقەت.

چوقۇم بولىمەن،
دىن ئۈچۈن بىر ئوق.
ئاللاھ يولىدا،
ئۆلسەم ئارمان يوق.

سۆيىمەن دىلدىن،
ئاتا ـ ئانامنى.
يوللايمەن دائىم،
دۇئا ـ سالامنى.

كىتابىم قۇرئان،
بايرىقىم تەۋھىد.
يانمايمەن ھەقتىن،
مەن بىر مۇجاھىد.

كۆنۈكمە

مۇجاھىدنىڭ قانداق كىشى ئىكەنلىكىنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

تاپشۇرۇق

بۇ شېئىرنى توغرا ۋە راۋان دېكلاماتسىيە قىلىشنى مەشىق قىلىڭلار ۋە يادلىۋېلىڭلار.

تىنىش بەلگىلىرى بوستانى (3)

1. تىرناق ( )

1> جۈملىدە مەلۇم مەزمۇننى تولۇقلاش، ئىزاھلاش ياكى شەرھلەش مەنىسىدىكى سۆز ـ جۈملىلەر تىرناق ئىچىگە يېزىلىدۇ. مەسىلەن:

(1) سەن ئۆزۈڭگە ئۆلۈم كەلگەنگە (يەنى ئەجىلىڭ يەتكەنگە) قەدەر پەرۋەردىگارىڭغا ئىبادەت قىلغىن.

(2) بۇ كىتابتا (يەنى قۇرئاندا) ھېچ شەك يوق.

2> كۆچۈرگەن ياكى نەقىل ئالغان جۈملىلەرنىڭ ئاپتورى ياكى ئەسەر نامى تىرناق ئىچىگە يېزىپ كۆرسىتىلىدۇ. مەسىلەن:

(1) مۇئمىنلەر ھەقىقەتەن بەختكە ئېرىشتى. (سۈرە مۇئمىنۇن 1 ـ ئايەت)

(2) ئى مۇسۇلمانلار! سىلەرنىڭ ھاياتىڭلار ۋە ئىززىتىڭلار جىھادتۇر، مەۋجۇتلۇقۇڭلار جىھادقا باغلانغاندۇر. («ئابدۇللاھ ئەززامنىڭ ۋەسىيىتى» ناملىق كىتابتىن ئېلىندى)

3> جۈملىدىكى مەزمۇننىڭ رەت تەرتىپىنى بىلدۈرىدىغان قاتار سانلار تىرناق ئىچىگە ئېلىنىدۇ. مەسىلەن:

(1) ... (2) ... (3) ...

2. سىزىقچە (ـ)

1> جۈپ سۆزلەرنىڭ ئارىسىغا ۋە سۆزلەرگە قوشۇلۇپ يېزىلمايدىغان ئۇلانمىلارنىڭ ئالدىغا سىزىقچە قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

قىرى ـ ياش، ئېغىر ـ يېنىك، دەپتەر ـ قەلەم.

ئاللاھ بەندىلىرىگە نېمىدېگەن مېھرىبان ـ ھە!

2> رەقەم بىلەن ئىپادىلەنگەن تەرتىپ سانلاردىن كېيىن سىزىقچە قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

مەن قۇرئاننى يادلاپ 15 ـ پارىگە كەلدىم.

3> سۆزلەرنى قۇردىن قۇرغا بوغۇم ئايرىپ يازغاندا ئايرىلغان بوغۇمدىن كېيىن سىزىقچە قويۇلىدۇ.

(1) بىلىنگلاركى، ئاللاھ سىلەرنىڭ قىلغان ئەمەللىرىڭلار ـ نى كۆرۈپ تۇرغۇچىدۇر.

(2) ئى رەببىمىز! قەلبىمىزنى چىداملىقلىق بىلەن تول ـ دۇرغىن، قەدەملىرىمىزنى ئۇرۇش مەيدانىدا ساباتلىق قىل ـ غىن، كاپىر قەۋمگە قارشى بىزگە ياردەم بەرگىن.

4> ئىككى بۆلەكتىن تۈزۈلگەن تەقلىدىي سۆزلەرنىڭ ئوتتۇرىسىغا سىزىقچە قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

پاڭ ـ پۇڭ، تاراڭ ـ تۇرۇڭ، پالاق ـ پۇلۇق.

باياتىن مۇشۇ ئەتراپتا پاڭ ـ پۇڭ قىلغان ئوق ئاۋازى ئاڭلاندى.

5> ئۆزئارا يېقىن بولغان ئىككى ساننىڭ يانداش كېلىشىدىن تۈزۈلگەن مۆلچەر سانلارنىڭ ئوتتۇرىسىغا سىزىقچە قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

(1) مەن ئۇنىڭ قېشىغا بەش ـ ئالتە قېتىم بېرىپ بولدۇم.

(2) مەن جىھاد مەيدانىغا كەلگىلى ئۈچ ـ تۆت يىل بولۇپ قالدى.

6> تەكرار سۆزلەرنىڭ ئوتتۇرىسىغا سىزىقچە قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

(1) مەن ئۇنىڭغا قايتا ـ قايتا دېسەممۇ ئۇ يەنىلا نەسىھەتىمنى ئاڭلىمىدى.

(2) ئۇ ئېزىپ - ئېزىپ ئاخىرى ھەتتا نامازمۇ ئوقۇمايدىغان بولۇپ قالدى.

3. سىزىق (—)

1> دىئالوگلاردا ھەربىر سۆزلىگۈچىنىڭ گېپى باش قۇردىن يېزىلغاندا سىزىق قويۇپ يېزىلىدۇ، ئەگەر شۇنىڭ كەينىدىنلا ئاپتور سۆزى كېلىپ قالسا يەنە سىزىق بىلەن ئايرىيمىز. مەسىلەن:

(1) ئۇستازىم مەندىن سورىدى:

— تۈنۈگۈن قۇرئاندىن قانچە بەت يادلىدىڭىز؟

— ئىككى بەت، — دېدىم مەن ئەدەپ بىلەن تۆۋەن ئاۋازدا. بۇنى ئاڭلىغان ئۇستازىم مەمنۇن بولۇپ:

— ماشائاللاھ! ئۇنداقتا بۈگۈنمۇ ئىككى بەت يادلاپ بولىدىكەنسىزدە؟! — دېگەنىدى، مەنمۇ كۈلۈمسىرەپ تۇرۇپ:

— ئىنشائاللاھ! — دېدىم.

2> چۈشەندۈرمەكچى ياكى ئىزاھلىماقچى بولغان سۆز-جۈملىلەردىن كېيىن سىزىق قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

(1) ئىسلام — ئاللاھ تائالانىڭ بىرلىك ۋە بارلىقىغا تەسلىم بولۇش ھەمدە ئاللاھ تائالاغا ھېچنەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەستىن ئىبادەت قىلىش ئارقىلىق بويۇن ئېگىشتۇر.

(2) ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: «پىتنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي ئاللاھ ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار». ئايەتتە ئېيتىلغان پىتنە — شېرىكتۇر.

4. كۆپ چېكىت (...)

1> جۈملىدە قىسقارتىلغان مەزمۇنلارنىڭ ئورنىغا كۆپ چېكىت قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

(1) ئىمام ئەبۇ ھەنىفە، ئىمام شافىئىي، ئىمام مالىك، ئىمام ئەھمەد، ئىبنى تەيمىيە... قاتارلىق پەخرىلىك ئالىملىرىمىز بۇ دىنغا مىسلىسىز تۆھپىلەرنى قوشقان.

(2) بۇ ھەدىسنى ئىمام بۇخارى، ئىمام مۇسلىم، ئىمام تىرمىزى... قاتارلىق مۇھەددىسلەر سەھىھ دەپ باھالىغان.

2> دىئالوگلاردا جاۋابسىز قالغان جايلارغا كۆپ چېكىت قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

بىز ھەرقانچە سورىساقمۇ، ئۇ جاسۇس بىزنىڭ سوئاللىمىزغا قەتئىي جاۋاب بەرمەي تۇرۇۋالدى:

— ئىسمىڭ نېمە؟

— ...

— نەدىن كەلدىڭ؟

— ...

— سەن نېمە ئۈچۈن بىزگە زىيانكەشلىك قىلىسەن؟

— ...

3> سۆزلىگۈچى قورقۇپ، جىددىيلىشىپ ياكى دۇدۇقلاپ سۆزلىگەنلىكى سەۋەبىدىن گېپىنىڭ ئۈزۈلۈپ - ئۈزۈلۈپ چىققانلىقىنى ئىپادىلەش ئۈچۈن كۆپ چېكىت قويۇلىدۇ. مەسىلەن:

(1) نې... نېمە؟! ئۇ... ئۇنىڭ ئۆيى كۆيۈپ كېتىپتىما؟

(2) ئانىسى ئۇنىڭغا ئاچچىقلاپ:

— سەن نېمە ئۈچۈن باشقىلارنىڭ نەرسىسىنى ئوغرىلايسەن؟ — دېگەندى، ئۇ بېشىنى ساڭگىلىتىپ:

— مەن... مەن...، — دېگىنىچە گەپ قىلالماي تۇرۇپ قالدى.

ئاساسىي مەشىق

1. تۆۋەندىكى سوئاللارغا جاۋاب بېرىپ بېقىڭلار.

(1) ئىسلام بىزنى نېمە قىلىشقا بۇيرۇيدۇ؟

(2) پەيغەمبىرىمىز سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ قانداق سۈننەتلىرىنى بىلىسىز؟

(3) سىزنىڭ ئەڭ چوڭ ئارزۇيىڭىز نېمە؟

2. تۆۋەندىكى شېئىردىكى بوش ئورۇنغا بېرىلگەن سۆزلەرنىڭ توغرىسىنى تاللاپ يېزىپ بېقىڭلار.

ئىمان بولمىسا بولماس ________، (ئامانلۇق/ئامانلىق)
بولمىسا دىن بولماس ________. (هاياتلۇق/هاياتلىق)
كىم بولسا دىنسىزلىق هاياتقا ________، (روزى/رازى)
________ ئۈنىڭغا تېزلا زاۋاللىق. (كېلەدۇ/كېلىدۇ)

3. تۆۋەندىكى شېئىرىي تېپىشماقنى تېپىپ بېقىڭلار.

(1)

پەرز بولغان ئەمەل بار،
بەش قېتىمدۇر ھەر كۈنى.
ئاللاھ بىلەن مۇڭدىشار،
قىلسا ئەگەر كىم ئۇنى.

(2)

ئارام بېرەر قەلبىگە،
ئوقۇپ ئەمەل قىلغاننىڭ.
بىر كىتابتۇر ئەڭ بۈيۈك،
سۆزى ئەمەس ئىنساننىڭ.

4. تۆۋەندىكى تىرناقنى تولدۇرۇپ بېقىڭلار.

(1) (   ) ئاسماندا ئۇچىدۇ، (   )
سۇدا ياشايدۇ، (   ) قۇرۇقلۇقتا ياشايدۇ.

(2) (   ) مۈشۈكتىن قورقىدۇ، مۈشۈك
(   ) تىن/ دىن قورقىدۇ.

(3) توخۇ (   ) يەيدۇ، مۈشۈك (   )
يەيدۇ، مايمۇن (   ) يەيدۇ، قوي (   )
يەيدۇ.

5. تۆۋەندىكى جۈملىدە قانداق تىنىش بەلگىلىرى كەلگەنلىكىنى ئاستىدىكى سىزىقچىلارغا يېزىڭلار.

نۇھ ئەلەيھىسسالام كىشىلەرگە نەسىھەت قىلىپ مۇنداق دەيتتى: «ئى خالايىق! ئاللاھقا ئىبادەت قىلىڭلار ۋە ئىتائەت قىلىڭلار. ئەگەر سىلەر ئاللاھقا ئىمان كەلتۈرسەڭلار، ئاللاھ سىلەرنى جەننەت بىلەن مۇكاپاتلايدۇ، رىزقىڭلارنى كەڭرى قىلىدۇ». ______________، ______________،

______________، ______________، ______________،

______________، ______________، ______________.

6. تۆۋەندىكى سۆزلەرنى سىزىق بىلەن تۇتاشتۇرۇڭلار.

قۇرئان ئوقۇش	ساۋاب	قېرىنداشلىرىنى ئەپۇ قىلىش
تەكەببۇرلۇق قىلىش		مىسۋاك ئىشلىتىش
غەيۋەت قىلىش		چوڭلارنى ھۆرمەتلىمەسلىك
راست سۆزلەش	گۇناھ	سەت گەپ قىلىش
ئاتا ـ ئانىغا ياخشىلىق قىلىش		ئوغرىلىق قىلىش

ئاتا-ئانامنى رازى قىلسام ئاللاھ رازى بولىدۇ

ئاتا ـ ئانام مېنى ئىسلامىي تەربىيە بىلەن چوڭ قىلدى. مېنىڭ خۇشاللىقىم ئۈچۈن كۆپ جاپالارنى تارتتى، يامان يولغا مېڭىپ قالماسلىقىم ئۈچۈن ھەر ۋاقىت ياخشى نەسىھەتلەرنى قىلدى. ئاتا ـ ئانامنىڭ ماڭا قىلغان ياخشىلىقلىرى چەكسىز بولغاچقا، ئاللاھ تائالا مېنى ئاتا ـ ئانامغا ياخشىلىق قىلىشقا بۇيرۇپ قۇرئان كەرىمدە مۇنداق دېگەن: «ئىنساننى ئاتا ـ ئانىسىغا ياخشىلىق قىلىشقا بۇيرۇدۇق».

شۇنىڭ ئۈچۈن، مەن ھەر ۋاقىت ئاتا ـ ئانامغا ئەدەب بىلەن سۆز قىلىپ، نەسىھەتلىرىنى ياخشى ئاڭلايمەن؛ ئۇلارنىڭ ئاچچىقىنى كەلتۈرىدىغان ئىشلارنى قىلمايمەن؛ ئۇلارغا قوپاللىق قىلمايمەن، يالغان سۆزلىمەيمەن ھەمدە ئۇلار ھەققىدە ئاللاھ تائالاغا: «ئى ئاللاھ! مېنى ۋە ئاتا ـ ئانامنى مەغپىرەت قىلغىن» دەپ دۇئا قىلىپ تۇرىمەن. شۇندىلا ئاللاھ تائالا مەندىن رازى بولۇپ، مېنى جەننەتكە كىرگۈزىدۇ. پەيغەمبەر سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دېگەن: «ئاتا ـ ئانىسى رازى بولغان ئادەمدىن ئاللاھ تائالامۇ رازى بولىدۇ، ئاتا ـ ئانىسى غەزەپلەنگەن كىشىگە ئاللاھ تائالامۇ غەزەپلىنىدۇ».

كۆنۈكمە

تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇپ، ئاتا ـ ئانىمىزغا بولغان

مۇئامىلىدە ئاللاھ تائالانى رازى قىلىدىغان ئىشلارغا توغرا بەلگىسى (✓)، ئاللاھ تائالانى نارازى قىلىدىغان ئىشلارغا خاتا بەلگىسى (×) قويۇڭلار.

يالغان سۆزلەش ( )

ئەدەب بىلەن سۆز قىلىش ( )

كۆڭلىنى خۇش قىلىش ( )

قوپاللىق قىلىش ( )

نەسىھەتلىرىنى ياخشى ئاڭلاش ( )

ئۇلارغا يۇقىرى ئاۋازدا گەپ قىلىش ( )

تاپشۇرۇق

1. بۇ تېكىستنى توغرا ۋە راۋان ئوقۇشنى مەشىق قىلىڭلار.
2. تۆۋەندىكى ھەدىسنى يادلىۋېلىڭلار.

رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دېگەن: «ئاتا ـ ئانىسى رازى بولغان ئادەمدىن ئاللاھ تائالامۇ رازى بولىدۇ، ئاتا ـ ئانىسى غەزەپلەنگەن كىشىگە ئاللاھ تائالامۇ غەزەپلىنىدۇ».

قىسقىچە ئىزاھاتلار

نەسىھەت ــــ كىشىلەرنى ياخشى يولغا باشلاش، تەلىم ـ تەربىيە بېرىش مەقسىتىدە ئېيتىلغان گەپ، مەسلىھەت.

چەكسىز ــــ چېكى يوق، ساناپ تۈگەتكىلى بولمايدىغان، سانسىز.

شاكىر بەندە بولىمىز

چەكسىز نېئمەتلەر بەردى،
بىزگە بۈيۈك رەببىمىز.
ھەققى ئۈچۈن پىدادۇر،
جېنىمىز ۋە مېلىمىز.

پەقەت ئاللاھ ئۈچۈندۇر،
ھەربىر قىلغان ئىشىمىز.
شۈكۈر قىلىپ نېئمەتكە،
شاكىر بەندە بولىمىز.

غەزەپ قىلار رەببىمىز،
نېئمەتلەردىن تانغانغا.
ناشۈكۈرلۈك ياراشماس،
ھەربىر ئەھلى ئىمانغا.

كۆنۈكمە

بۇ شېئىرنى توغرا ۋە راۋان دېكلاماتسىيە قىلىشنى مەشىق قىلىڭلار ۋە يادلىۋېلىڭلار.

خەلىپىنى يىغلاتقان بالا

يازنىڭ ئىنتايىن ئىسسىق بىر كۈنى ئىدى. ناماز ۋاقتى يېقىنلىشىپ قالغاچقا خەلىپە ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ تاھارەت ئېلىپ مەسجىدكە قاراپ ماڭدى.

ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىر بالىنىڭ ناھايىتى ئالدىراپ مەسجىدكە كېتىپ بارغانلىقىنى كۆرۈپ: «بۇ بالىنىڭ بۇنداق تېز مېڭىشىدا بىرەر سەۋەب بولۇشى مۇمكىن» دەپ ئويلىدى ۋە ئۇ بالىدىن:

— بالام، شۇنچە ئالدىراپ نەگە ماڭدىڭ؟ — دەپ سورىدى.

ئۇ بالا خەلىپە ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى تونۇمايتتى.

— مەسجىدكە ماڭدىم تاغا، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ بالا. خەلىپە ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇنى ئاڭلاپ ھەيران بولدى، چۈنكى ئۇ بالا تېخى كىچىك بولۇپ، ناماز ئۇنىڭغا پەرز ئەمەس ئىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

— بالام، سىنىڭ تېخى يېشىڭ كىچىك، ناماز تېخى ساڭا پەرز بولمىسا نېمىگە بۇنچە ئالدىرايسەن؟ — دېگەنىدى، ئۇ بالا:

— تاغا، تۈنۈگۈن مەھەللىمىزدە يېشى مەندىن كىچىك بىر بالا ۋاپات بولدى. ئۆلۈم ئادەمنى چوڭ ـ كىچىك دەپ ئايرىمايدىكەن، شۇڭا ھەر ۋاقىت ئۆلۈمگە ھازىرلىق كۆرۈشىمىز لازىمكەن. مۇشۇ كىچىك ۋاقتىمدىن باشلاپ نامازغا ئادەتلەنمىسەم كېيىن تەس كېلىشى مۇمكىن، —

دېدى.

بۇ گەپنى ئاڭلىغان خەلىپە ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ كۆزىگە ياش كەلدى ۋە مۇنداق دېدى: «ئى ئالLاھ! بۇ ھەقىقەتەن ئەقىللىق ۋە ياخشى بالا ئىكەن».

كۆنۈكمە

بەش ۋاق پەرز نامازنىڭ ئىسمىنى يېزىپ بېقىڭلار.

________________، ________________،

______________، ______________، ______________.

تاپشۇرۇق

1. بۇ تېكىستنى توغرا ۋە راۋان ئوقۇشنى مەشىق قىلىڭلار.

2. تۆۋەندىكى ھەدىسنى ئوقۇپ بېقىڭلار ۋە دەپتىرىڭلارغا چىرايلىق كۆچۈرۈپ يېزىڭلار.

ئابدۇللاھ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: مەن رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمدىن:

— ئاللاھ تائالا قايسى ئەمەلنى ئەڭ ياخشى كۆرىدۇ؟ —

دەپ سورىسام، رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم:

— ئۆز ۋاقتىدا ئوقۇلغان نامازنى ئەڭ ياخشى كۆرىدۇ،

— دېدى.

— ئۇندىن كېيىن قايسى ئەمەلنى؟ — دەپ سورىسام:
— ئاتا ـ ئانىغا ياخشىلىق قىلىشنى، — دېدى.
— ئاندىن كېيىنچۇ؟ — دېسەم:
— ئاللاھ يولىدا جىهاد قىلىشنى، — دېدى.

قىسقىچە ئىزاھاتلار

پەرز ـــ ئاللاھ تائالا بەندىلەرنىڭ چوقۇم ئادا قىلىشىغا بۇيرۇغان ئىبادەت.

ھازىرلىق ـــ تەييارلىق.

مۆئمىنلەر ئۆزئارا قېرىنداشتۇر

ئىسلامىي قېرىنداشلىق — ئاللاھ تائالانىڭ مۆئمىن بەندىلەرگە ئاتا قىلغان كاتتا نېئمىتى بولۇپ، رەببىمىز ئاللاھ تائالا قۇرئان كەرىمدە مۇنداق دەيدۇ: «مۆئمىنلەر ھەقىقەتەن دىندا قېرىنداشلاردۇر».

مۆئمىنلەر ھەر ۋاقىت بىر-بىرىگە كۆيۈنۈشى، قىيىنچىلىقلىرىغا ياردەم قىلىشى، ئۆزئارا ئەپۇچان بولۇشى، كۆڭلىدە قېرىندىشىغا يامانلىق ساقلىماسلىقى ۋە زۇلۇم قىلماسلىقى لازىم. شۇندىلا ئاللاھ تائالانىڭ رازىلىقى، بەرىكىتى ۋە ياردىمىگە ئېرىشەلەيدۇ ھەمدە دۈشمەنلىرىنى مەغلۇپ قىلالايدۇ. دۈشمەنلىرىنى مەغلۇپ قىلغان مۇسۇلمانلار دائىم بەخت-سائادەت ئىچىدە ياشايدۇ. پەيغەمبەر سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دېگەن: «كىمكى بۇ دۇنيادا قىيىنچىلىققا ئۇچرىغان مۆئمىن قېرىندىشىنىڭ بىر قىيىنچىلىقىنى كۆتۈرۈۋەتسە، قىيامەت كۈنى ئاللاھ ئۇنىڭ قىيىنچىلىقىدىن بىر قىيىنچىلىقنى كۆتۈرۈۋېتىدۇ. كىمكى قىيىنچىلىققا ئۇچرىغۇچىنىڭ قىيىنچىلىقىنى ئاسانلاشتۇرۇپ بەرسە، ئاللاھ ئۇنىڭغا دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ئاسانلاشتۇرۇپ بېرىدۇ؛ كىمكى بىر مۇسۇلماننىڭ ئەيىبىنى ياپسا، ئاللاھمۇ ئۇنىڭ ئەيىبىنى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ياپىدۇ؛ كىمكى قېرىندىشىغا ياردەم قىلسا، ئاللاھمۇ ئۇ بەندىگە ياردەم قىلىدۇ».

كۆنۈكمە

1. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇپ، ئاللاھ تائالانى رازى قىلىدىغان ئىشلارغا توغرا بەلگىسى (✓)، ئاللاھ تائالانى نارازى قىلىدىغان ئىشلارغا خاتا بەلگىسى (×) قويۇڭلار.

(1) قېرىنداشلار بىلەن ئۇرۇشۇش. ( )

(2) قېرىنداشلارنىڭ يامان گېپىنى قىلىش. ( )

(3) قېرىنداشلارغا خۇش چىراي بىلەن مۇئامىلە قىلىش ۋە ياخشى گەپ قىلىش. ( )

(4) قېرىنداشلارنىڭ نەرسىسىنى سورىماي ئېلىۋېلىش. ( )

(5) قېرىنداشلارنىڭ قىيىنچىلىقىغا ياردەم قىلىش. ( )

2. تۆۋەندىكى بوش ئورۇنلارغا مۇۋاپىق سۆزلەرنى تاللاپ تولدۇرۇڭلار.

(زۇلۇم، قېرىنداشدۇر، يەرھەمۇكەللاھ، ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم، قىلمايدۇ)

(1) مۇسۇلمان مۇسۇلماننىڭ ____________، ئۇ قېرىنداشلىرىغا خىيانەت ____________، يالغان سۆزلىمەيدۇ.

(2) مۇسۇلمانلار بىر ـ بىرىگە ____________ قىلمايدۇ.

(3) قېرىنداشلىرىمىز ____________ دېسە «ۋەئەلەيكۇمۇسسالام» دەيمىز، چۈشكۈرۈپ «ئەلھەمدۇلىللاھ» دېسە ____________ دەيمىز.

تاپشۇرۇق

1. بۇ تېكىستنى توغرا ۋە راۋان ئوقۇشنى مەشىق قىلىڭلار.

2. تۆۋەندىكى ھەدىسنى ئوقۇپ بېقىڭلار ۋە دەپتىرىڭلارغا چىرايلىق كۆچۈرۈپ يېزىڭلار.

پەيغەمبىرىمىز سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دېگەن: «كىمكى بۇ دۇنيادا قىيىنچىلىقتا ئۇچرىغان مۆئمىن قېرىندىشىنىڭ بىر قىيىنچىلىقىنى كۆتۈرۈۋەتسە، قىيامەت كۈنى ئاللاھ ئۇنىڭ قىيىنچىلىقىدىن بىر قىيىنچىلىقىنى كۆتۈرۈۋېتىدۇ. كىمكى قىيىنچىلىقتا ئۇچرىغۇچىنىڭ قىيىنچىلىقىنى ئاسانلاشتۇرۇپ بەرسە، ئاللاھ ئۇنىڭغا دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ئاسانلاشتۇرۇپ بېرىدۇ؛ كىمكى بىر مۇسۇلماننىڭ ئەيىبىنى ياپسا، ئاللاھمۇ ئۇنىڭ ئەيىبىنى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ياپىدۇ؛ كىمكى قېرىندىشىغا ياردەم قىلسا، ئاللاھمۇ ئۇ بەندىگە ياردەم قىلىدۇ».

بۆيرۇلغانمىز ئۆملۈككە

ئۆم ـ ئىتتىپاق بولماققا،
بۇيرۇلغانمىز سۈننەتتە.
ئىتتىپاقلىق ـ ئىناقلىق،
قۇۋۋەت بېرەر ئۈممەتكە.

ئەمەل قىلساق قۇرئانغا،
چوقۇم زەپەر قۇچىمىز.
بۇزۇلغاندا ئىناقلىق،
كېتىپ قالار كۈچىمىز.

ئايرىلغاننى ئېيىق يەر،
بۆلۈنگەننى بۆرە يەر.
بىزنى ئىناق قىل ئاللاھ،
بۇ ئۈممەتكە نۇسرەت بەر.

تاپشۇرۇق

بۇ شېئىرنى توغرا ۋە راۋان دېكلاماتسىيە قىلىشنى مەشىق قىلىڭلار ۋە يادلىۋېلىڭلار.

جەننەت

ئەزىز دوستلار، بىلەمسىلەر!؟ جەننەت ئاجايىپ بىر گۈزەل ماكان بولۇپ، ئۇنى ئاللاھ تائالا بىز مۇئمىن-مۇسۇلمانلار ئۈچۈن يارىتىپ بەرگەن. ئۇ يەرنىڭ نازۇ-نېئمەتلىرى تۈگىمەيدۇ ۋە مەڭگۈ كونىرىمايدۇ.

جەننەتتە بىز ئۆزىمىز ياخشى كۆرگەن مېۋىلەرنى ئۆرە تۇرۇپمۇ، ئولتۇرۇپمۇ ۋە يېتىپ تۇرۇپمۇ شاختىن تاللاپ ئۈزەلەيمىز. ئەگەر گۆش يېگۈمىز كېلىپ قالسا ھەرخىل قۇشلارنىڭ گۆشلىرى بىز ئويلىغاندەك پىشىپ ئالدىمىزغا كېلىدۇ. تاماقتىن كېيىن ھاجەت قىلىش بولمايدۇ، يېگەن تامىقىمىز خۇشپۇراق تەرگە ئايلىنىپ ئۆزى چىقىپ كېتىدۇ.

جەننەتكە كىرگەندە ھەرگىز قېرىمايمىز ۋە ئۆلمەيمىز، دائىم ياش ۋە چىرايلىق ھالىتىمىزدە بولىمىز. قەسىر-سارايلىرىمىز بىر خىشى ئالتۇن ۋە بىر خىشى كۈمۈشتىن بولغان قەۋەتلىك بىنالار بولۇپ، ئۇنىڭ ئاستىدىن ئۆستەڭلەر ئېقىپ تۇرىدۇ.

قېرىنداشلار! جەننەتتىكى ئەڭ كاتتا خۇشاللىق ۋە بەختنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى بىلەمسىلەر؟! ئۇ بولسىمۇ بىزنى ياراتقان، ھالال رىزىق ئاتا قىلغان، كىچە-كۈندۈز بىزنى قوغداۋاتقان، بىزلەرنى ئەزىز قىلىپ، بەختلىك كىشىلەر قاتارىدىن قىلغان رەببىمىز ئاللاھ سۇبھانەھۇ ۋە تائالانى كۆرەلەيمىز، ھەتتا رەببىمىز بىزگە سالام قىلىدۇ. ئېيتىپ بېقىڭلارچۇ، بۇنىڭدىنمۇ كاتتا بەخت ۋە خۇشاللىق

بولامدۇ!؟ ئەمما كاپىرلارچۇ؟ ئۇلار رەببىمىزنىڭ جامالىنى كۆرۈش نېئمىتىگە ھەرگىز ئېرىشەلمەيدۇ، بەلكى ئۇلار خار ھالەتتە دوزاخقا تاشلىنىدۇ.

ئەقىللىق دوستلار! جەننەتلەردىكى مەڭگۈلۈك بەخت-سائادەتكە ئېرىشكۈچىلار بارمۇ؟ ئەگەر ئېرىشكۈچىلار بولسا ھەر ۋاقىت ئاللاھ تائالا رازى بولىدىغان ئىشلارغا ئالدىرىشىمىز، ئاللاھ تائالا نارازى بولىدىغان گۇناھ ئىشلاردىن ساقلىنىشىمىز ۋە ھەربىر ئىشىمىزدا پەيغەمبەر سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ سۈننەتلىرىگە ئەگىشىشىمىز كېرەك!

كۆنۈكمە

1. جەننەتنىڭ سۈپىتىنى ئېيتىپ بېقىڭلار.
2. جەننەتكە ئېرىشىش ئۈچۈن قانداق قىلىشىمىز كېرەككەن؟

تاپشۇرۇق

1. بۇ تېكىستنى توغرا ۋە راۋان ئوقۇشنى مەشىق قىلىڭلار.
2. بۇ تېكىستنى دەپتىرىڭلارغا چىرايلىق قىلىپ كۆچۈرۈپ يېزىڭلار.

ئومۇمىي مەشق

1. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنىڭ توغرا ياكى خاتالىقىنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

(1) قۇرئاندا 140 سۈرە بار. (   )

(2) قۇرئاندىكى ئەڭ قىسقا سۈرە — سۈرە فاتىھە.

(   )

(3) توخۇ ئاسماندا ئۇچالايدۇ، بېلىق سۇ ئۈزەلەيدۇ. (   )

2. تۆۋەندىكى جۈملىدە قانداق تىنىش بەلگىلىرى كەلگەنلىكىنى ئېيتىپ بېقىڭلار.

ئەقىللىق دوستلار! جەننەتلەردىكى مەڭگۈلۈك بەخت ـ سائادەتكە ئېرىشكۈڭلار بارمۇ؟ ئەگەر ئېرىشكۈڭلار بولسا ھەر ۋاقىت ئاللاھ تائالا رازى بولىدىغان ئىشلارغا ئالدىرىشىمىز، ئاللاھ تائالا نارازى بولىدىغان گۇناھ ئىشلاردىن ساقلىنىشىمىز ۋە ھەربىر ئىشىمىزدا پەيغەمبەر سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ سۈننەتلىرىگە ئەگىشىشىمىز كېرەك!

______________، ______________، ______________،

______________، ______________.

3. تۆۋەندىكى ئەمەللەرنى بېرىلگەن بوش ئورۇنغا توغرا تولدۇرۇڭلار.

بامدات نامىزى، غەيۋەت قىلىش، مىسۋاك ئىشلىتىش، قېرىنداشلىرى بىلەن ئۇرۇشۇش، ئاتا ـ ئانىسىغا ياخشىلىق قىلىش، رامىزان روزىسى تۇتۇش، تاماقنى ئوڭ قول بىلەن يېيىش، يالغان سۆزلەش، چۈشكۈرگەندە «ئەلھەمدۇلىللاھ» دېيىش.

پەرز: ____

____.

سۈننەت: ____

____.

ھارام: ____

____.

4. تۆۋەندىكى سۆزلەرنىڭ دوستىنى تېپىپ تۇتاشتۇرۇڭلار.

ئاللاھ تائالا	ھەق دىندۇر
قۇرئان	بارچە مەخلۇقاتلارنى ياراتقۇچىدۇر
ئىسلام	ئۆزئارا قېرىنداشتۇر
مۇئمىنلەر	ئەڭ ئۇلۇغ كىتاب

5. تۆۋەندىكى سوئاللارنىڭ جاۋابىغا توغرا بەلگىسى قويۇڭلار.

(1) جەننەتكە كىرىدىغان كىشىلەر كىملەر؟

ئا: كاپىرلار

ئە: شەيتانلار

ب: مۇئمىنلەر

پ: مۇناپىقلار

(2) تۆۋەندىكىلەردىن كىم پەيغەمبەر ئەمەس؟

ئا: مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام

ئە: ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ

ب: ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام

پ: مۇسا ئەلەيھىسسالام

(3) تۆۋەندىكى ئەمەللەردىن قايسىسى پەرز ئەمەس؟
ئا: جىهاد
ئە: بەش ۋاق ناماز
ب: ئاتا ـ ئانىغا ياخشىلىق قىلىش
پ: گۆش يېيىش
(4) تۆۋەندىكىلەردىن قايسىسى گۇناھ ئىش؟
ئا: ئەزان ئوقۇش
ئە: تاھارەت ئېلىش
ب: چېقىمچىلىق قىلىش
پ: قېرىنداشلىرىغا ياردەم قىلىش

6. بېرىلگەن سۆزلەردىن پايدىلىنىپ تۆۋەندىكى بوش ئورۇننى تولدۇرۇڭلار.

(دەرسنى، قېرىنداشلىرىم، قورال، كاپىرلاردىن)
(1) مەن ________ قورقمايمەن.
(2) مەن ________ ياخشى ئۆگىنىمەن.
(3) مەن ھەر ۋاقىت ________ بىلەن ئىناق ئۆتىمەن.
(4) مەن ________ ئېتىشنى بىلىمەن.

7. «مەن بىر مۇسۇلمان» دېگەن ماۋزۇدا ماقالە يېزىپ بېقىڭلار.